

neprisklausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. spalio 14 d. Nr. 1218

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

Rastai ir krislai

PLB pirmininko St. Barzduko žodis, šešioliktosios Kanados Lietuvių dienos proga:

Nuoširdžiai dėkoju Kanados Lietuvių dienos rengėjams — Londono Apylinkės valdybai — už pakvietimą jūsų tarpe dalyvauti. Bet atvykau ne tik dėl to, kad pastebimam malonu būti. Atvykau taip pat jums pasveikinti kartu su jumis pasidžiaugti ir jums padėkoti.

Pasauly turim penkiolika realiai gyvų atskirų kraštų lietuvių bendruomenių. Nelygos jos savo narių skaičium, nevienodos jos savo pajėgumu, ne visose klesti tautinis solidarumas, kurį Lietuvių charta laiko aukščiausiąja tautine dorybe.

Gaila, bet kai kur solidarumas yra pakeistas nereikalinga, nepateisinama ir žalinga brolio prieš brolių kova. Dedasi tai, apie ką dar nepriklausomos Lietuvos laikais rašė mūsų poetas Kazys Binkis:

Mūsų proseniai karingi, Prūsai, kuršiai ir jotvingiai, Suteikė mums tokį kraują, Kurs vis priešo reikalauja.

Ir skaldome iš adatos vežimus, matydami brolių akyse ragstus, savo akyse nepastebėdami krislelio. Bet ne apie tai jums šia iškilmingą progą noriu kalbėti, bet, kaip sakiau, jumis pasidžiaugti.

Gera Kanados bendruomenė. Jūs darbus dirbate, bendrą kalbą randate, sugyventi mokate. Štai, kad ir ši jūsų diena: kiek daug jūsų sutraukė maža vietovė. Skaitėm laikraščiuose, kad jūsų G. Breichmanienės vadovaujama tautinių šokių grupė aplankė Edmontoną, kur vos 30 lietuviškų šeimų, o į šokių koncertą atėjo tūkstančiai. Atėjo svetimų valstybių konsulai, atėjo tautinių grupių atstovai, atėjo valdžios pareigūnai, atėjo valstijos ministras ir konstatavo: 20 milijonų valstybėje 20 tūkstančių lietuvių nedaug, bet kultūrinis lietuvių įnašas didelis, jaučiamas, o svarbiausia, kad lietuviai brangina laisvę ir tai perduoda patiems kanadiečiams.

"Kanada yra geresnis kraštas jau dėl to, kad jūs esate čia, kad savo darbu bei sumanumu padedate Kanadai augti ir klestėti" — štai ano ministro žodžiai, kuriais galite džiaugtis jūs, kuriais džiaugiamės ir mes visi.

Arba jūsų laikraščiai: seku abu ir skaitydamas gėriuos jų pozityvia bei konstruktyvia linija. Abu jie užsistoja bei gina visas tautines mūsų vertybes: ne tik tokias bendras, kokios yra tautos laisvė, Lietuvos nepriklausomybė, bet ir asmenų vertinimas, žmogaus pagarba. Toleracija jums — ne retorinė frazė, bet bendro darbo atrama. Net

St. Barzdukas

toks jautrus klausimas, kaip santykiai su okupuota tėvyne, jūsų spaudoj nėra paverstas tarpusavio kurstymu audra.

Jūsų parapijos: jei daug kur Amerikoje yra rūpestis turėti bent vienas pamaldas lietuvių

kalba, jei pirmoji komuniya lietuvių kalba neperžengiama siena net lietuviškiausiose mūsų kolonijose, tai pas jus viskas atvirkščiai.

Štai kuo nuoširdžiausiai džiaugiuosi kartu su jumis: vieninga ir lietuviška jūsų bendruomenė.

Iš čia kyla jums ir mano padėkos jausmas. Ačiū jums už lietuviškus darbus, vedančius Lietuvos keliu. Keliu, kurį brandino tautinio mūsų atgimimo veikėjai, įgyvendino 1918 metų Vasario 16 aktas. Įvyko tai, apie ką prieš 87 metus svajojo Jonas Basanavičius: "Kaip auštai auštant, nyksta ant žemės nakties tamsybė, kad taip jau paršvistų ir Lietuvos dvasia".

Ji prašvito. Neduokite jai užgesti. Tad ranką vienikitiems paduokim, būkim broliai tarp savęs, kiekvienas atlikim savo uždavinius ir pareigas.

Jungtinės Tautos 25 ženkle

Salomeja Narkeliūnaitė

"Mes neturime iliuzijų, kad šios deklaracijos žodžiai patys savaime būtų didelės svarbos, bet mes jaučiame, kad jie, nors ir nepakankami, bet atspindi viltis ir baimę milijonų žmonių, kurie šiandien gyvena mūsų pasauly", kalbėjo Nobelio taikos premijos laureatas, buvęs Kanados premjeras ir Jungtinių Tautų pirmininkas Lester B. Pearson, rugsėjo 21 d.

Dar niekad nėra buvę tokio atsitikimo, kad visi gyvi Nobelio taikos premijos laimėtojai būtų kolektyviai ir ką nors kreipęsi ir savo prestižą panaudoję tam pačiam reikalui, už kurio kėlimą tasai prestižas ir buvo pripažintas.

Dabar jie priešais pasaulio diplomatus sėdi susikaupe, o vienas jų įteikia Jungtinėms Tautoms nepaprastos reikšmės dokumentą. "Deklaracija dėl taikos ir nusiginklavimo" jie pavadino savo kreipimąsi į pasaulį, kviesdami jį prie taikos ir nusiginklavimo. Tekstą su jų parašais, įrištą į odinį viršelį, Pearson įteikia JT sesijos pirmininkui Edvardui Hambro ir JT sekretoriui U Thant.

UŽ ŽMONIJOS GEROVĘ

Deklaracija tai ne tik jausmingas pareiškimas, bet ir svarbus kreipimasis į pasaulio valstybes, kviečiant užtikrinti žmonijos išlikimą ir jos gerbūvį. Tai juk ir Jungtinių Tautų pagrindiniai tikslai.

Deklaracijoje sakoma, kad 1970 m. ir JT 25 metų sukaktis ir paskelbtojo Nusiginklavimo dešimtmečio pradžia. Tai laikas, kada derėtų švęsti ir puoselėti viltis dėl taikos ir nusiginklavimo. Bet toli gražu taip nesą — vietoje to viešpatauja nerimas ir baimė.

Išminimi visi Jungt. Tautų bandymai kelyje į nusiginklavimą,

bet pabrėžiama, kad ginklavimo sumos kasdien didėjančios. 1962 m., kada pradėjo veikti Nusiginklavimo komitetas, ginklams pasaulis išleido 120 milijardų dol., o 1969 m. išleista jau 200 milijardų dol. Tačiau be nusiginklavimo pasaulis taikos nepasieks. Jei pasaulis nori išvengti pražūties, į kurią jis dabar galvotrukčiais lekia, yra būtina, kad Nusiginklavimo dešimtmetis pasiektų savo tikslą.

Išminėjęs visas nusiginklavimo sutartis, jau pasirašytas ir teberengiamas pasirašyti, Deklaracijos signatarai kviečia valstybes eiti prie mažinimo ir galutinio to bausių ginklų panaikinimo, nes "niekas kitas žmonijos neišgelbės nuo tarptautinės anarchijos ir karo".

Signatarai tvirtina, kad galų gale paaiškėsia, jog politinis tarptautinių skirtumų sprendimas busias ir žymiai pigesnis ir mažiau pavojingesnis už sprendimus, pasiektus jėga.

DEKLARACIJOS SIGNATARAI

Deklaraciją pasirašė penki Nobelio taikos premijos laureatai. Be kanadiečio Pearson, kuriam taikos premija buvo įteikta 1957 m., deklaraciją pasirašė prancūzų teisininkas Rene Cassin, Europos žmogaus teisių telmo pirmininkas, taikos premiją laimėjęs 1968 m.

Signatarų tarpe yra britų darbių veikėjas, 1959 m. taikos premijos laureatas Philip Noel-Baker; yra amerikietis Linus Pauling, 1954 m. gavęs Nobelio premiją chemijos srityje, o 1962 m. — Nobelio taikos premiją; pagaliau skotas fiziologas lordas John Boyd Orr, 1949 m. Nobelio taikos premijos laimėtojas.

Pastarasis šiose iškilmėse Jungtinėse Tautose negalėjo

Kanados mozaika

Kanados federalinė vyriausybė šimet paskyrė 50 milijonų dol. prancūzų kalbos ir kultūros vystymui už Kvebeko provincijos ribų. Visom kitom tautinėm mažumom biudžete numatyta 40 tūkstančių dol. Už Kvebeko ribų gyvena 850 tūkstančių prancūziškai kalbančių kanadiečių, tuo tarpu Kanadoje yra du su puse milijono kanadiečių, kurių gimtoji kalba nėra prancūzų ar anglų, ir kurie galėtų vystyti savąją kultūrą gimtąja kalba.

Šitą palyginimą savo paskaitoje Toronto universitete vykusioje kanadietiškosios multikultūros konferencijoje iškėlė ukrainiečių studentų veikėjas Bohdan Krawchenko. Jis pabrėžė, kad prancūzų mažumos ne Kvebeke negauna per daug, bet kad kitos tautinės mažumos gauna per mažai.

Pasak paskaitininko, etniškumas — arba tautiškumas — yra nuolatinė Kanados visuomenės savybė. Kalbėdami apie tautines grupes, mes neturime omenyje praeinančio ir svetimo reiškinio, kuris baigsis asimiliacijoje. Tautiškumas yra savybiškai kanadiška dimensija. Tautinių mažumų nariai nėra svetimšaliai, jie nėra ne imigrantai,

dalyvauti, nes kitą dieną Glasgow mieste, Skotijoje, įvyko jo 90-jo gimtadienio iškilmingas minėjimas, dalyvaujant ir princui Pilypui.

Priegarbės stalo su laureatais sėdėjo ir šeštasis, dar gyvas tokios premijos laimėtojas. Jis taip pat parėmė Deklaraciją, nors jos ir nepasirašė.

Tai amerikietis negras dr. Ralph J. Bunche, kuris yra laimėjęs 1950 m. taikos premiją. Jis darbuojasi Jungtinėse Tautose, kaip gen. sekretoriaus pavaduotojas specialiems politiniams reikalams. Dėl savo tarnybos jis ir nepasirašė.

Trumpas kalbas Deklaracijos įteikimo proga pasakė Jungt. Tautų pareigūnai — sesijos pirmininkas Hambro ir gen. sekretorius U Thant. Kalbėjo ir patys laureatai.

jie nebūtinai ekonomiškai atsilikę. Tai milijonai kanadiečių, kurie metų metais dalyvavo dinamiškoje veikloje savo tautinių bendruomenių, tuo pačių metu dalyvaudami ir bendrosios Kanados visuomenės gyvenime.

Ministras pirm. P. Trudeau 1969 m. pareiškė: "Pradedame suprasti, kad modernioje pramoninėje ar popramoninėje visuomenėje, kur taip išigali mašinos ir kompiuteriai, svarbu išlaikyti visų Kanados dalių skirtingas savybes, kultūras ir etnines tradicijas".

Šiandieną žmonės nebegyvena darbui, bet dirba tam, kad gyventų. Technologinė pažanga pratęsia laisvalaikį, o laisvalaikis gali sustiprinti tautiškumą. Popramoninė visuomenė gali žmonėse išlaisvinti jų humaniškas vertybes. Žmonės gali susikaupti, gvilđenti esminius klausimus ir ieškoti savo tapatybės. Šiame sąryšyje B. Krawchenko tautinėse grupėse mato didelę humanišką jėgą visuomenėje.

Žmogus nėra vien tikslai gamintojas-vartotojas, bet kūrybingas, dvasinė esybė. Modernioje aplinkoje tautinės grupės kaip tik ir galinčios savo nariams suteikti prasmingą ir turtingą būtį. Pozityvioje demokratijoje tautinės mažumos ne tik turi būti pakentčiamos, bet bendroji visuomenė privalo skirti išteklis jų vystymui.

Pačių tautinių mažumų indėlis pernelyg dažnai suprantamas, kaip senų įdomių papročių ir įpročių atsivežimas į Kanadą, kad jais būtų patenkinta nostalgija ir palinksmintos kanadiečių auditorijos. Tautinės mažumos Kanados gyvenime vis pabrėždavo "užkonservavimą". O tautinių mažumų jaunimas juk visiškai nenori gyventi istorijos muziejuose. B. Krawchenko pabrėžė, kad tautinių mažumų jaunimas domisi vystymu ir augimu, ir tai jau esančios dinamiškos sąvokos. O žvelgiant į ateitį, dabar jau turi būti pripažintas tautinių mažumų pastovumas ir jų vertė.

žumų pastovumas ir jų vertė.

Kaip prancūzų mažuma už Kvebeko ribų negali normaliai vystytis be pagalbos, taip ir kitos Kanados mažumos yra reikalingos pagalbos. Pirmiausia reikalinga švietimo programa tautinėm mažumom. Ontario provincijoje jau sudaromos sąlygos plėsti prancūzų mažumos vidurinių mokyklų tinklą. Bet nieko negirdėti apie kitas mažumas — žydų, italų, ukrainiečių.

Ryšų su švietimo sistema mažumų kalbomis, pradedant vaikų darželiais ir baigiant universitetais, turėtų būti iš-tirtos galimybės sukurti tokią švietimo sistemą, kurioje dalyvautų visa visuomenė, įsisamoningusi Ontario provincijos įvairialypę kultūrinę sudėtį.

Tautinės mažumos jau seniai sukūrė kultūros centrus, kuriuose kūrybingai dalyvauja seni ir jauni. Lygiai taip, kaip prancūzų mažumos kultūros centrai kad yra subdiduojami federalinės valdžios, taip ir kitų tautybių centrai turėtų būti remiami.

Daugialypės Kanados kultūros įsisamoningimas iš tiesų prilygsta ateities Kanados išbandymui. Siekti dvigubo tirpymo katilo Kanadoje ne tik paneigia įvairialypės Kanados kultūros galimybes, bet rodo, kad esamos padėties saugotojai dar nepribrendo iki dabarties pasaulio tempo, — savo paskaitą baigė Kanados ukrainiečių studentų sąjungos pirmininkas Bohdan Krawchenko. (Canadian Scene)

KANADOS KOMUNISTAI LIETUVOJE

Šią vasarą Lietuvoje viešėjo Kanados komunistų s-gos Centro komiteto keturi nariai. Jiem parodė Vilnių, Kauną, Druskininkus, Trakus, Pirčiupio paminklą ir Jonavos azotinių trąšų gamyklą. E.

ANTRASIS JAUNIMO KONGRESAS

Audronė Kubiliūtė, Laima Nainytė ir Povilas Žumbakis yra pakviesti atstovauti JAV LB Centro valdybą antrojo pasaulio lietuvių Jaunimo kongreso rengimo komitete.

Montrealio gintariečiai šoka Lietuvių dienos koncerte Londone

KRIZĖ KVEBEKE, SUSIRŪPINIMAS KANADOJE

James Richard Cross yra tipiškas britų valdininkas diplomatinėje tarnyboje. Jis prieš 49 metus gimė Airijos provincijoje, Dubline. Baigė gimnaziją ir garsiąją Trinity kolegiją. Karo metu tarnavo britų armijoje, o 1947 m. pradėjo tarnauti Didž. Britanijos ekonominių reikalų ministerijoje, kur greitais šuoliais darė karjerą. 1953 m. buvo paskirtas prekybos komisaru Indijoje, kas jau priilygo diplomatiniam darbui prekybos attache pareigose. Po įvairių postų keliuose kraštuose, J. R. Cross 1969 m. buvo paskirtas Didž. Britanijos prekybos komisaru atseit, attache, Montrealyje. Rugsėjo 29 d. jis atšventė savo gimtadienį, o spalio 5 d., 8 val. 15 min. ryto, jo bute, 1279 Redpath Crescent, suskambėjo skambutis. Duris atidarė tarnaitė ir pamatė du vyrus. Vienas laikė gražiai įvyniotą paketą, kurį jie atnešė J. R. Cross. Vyras tarnaitės paprašė už paketą pasirašyti, bet ji neturėjo pieštuko. Vienas vyrų iškio ranką kišenėn, ištraukė pistoletą, išveržė į vidų ir, miegamajame prikėlė miegantį J. R. Cross, jį privertė apsirengti. Išsivedė imtinį lauk, grobikai įsėdė į laukiantį juodos spalvos taksį ir nuvažiavo.

Taip prasidėjo vienas sensacingiausių įvykių ne tik Montrealio, bet, tur būt, visos Kanados gyvenime.

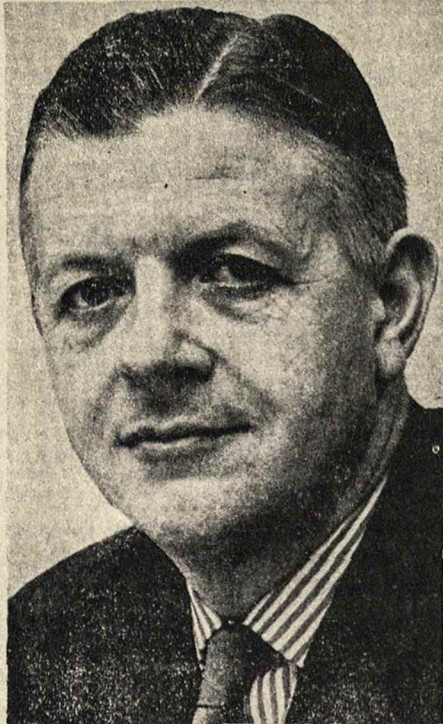
Netrukus niekas neabejojo, kad pagrobtasis britų diplomatas yra kraštutinių Kvebeko nepriklausomybinių organizacijų Front de Liberation du Quebec rankose. Bematant reikalu tiesiogiai susirūpino aukščiausieji Kvebeko ir Kanados valdžios sluoksniai. Otavoje diplomato pagrobimu pirmoje eilėje rūpinosi užsienių reikalų ministras M. Sharp, o Kvebeke — teisingumo ministras J. Choquette, jau nekalbant apie ištisus būrius policijos.

Grobikai savo reikalavimus patiekė per spaudos ir radijo žurnalistus, pirmoje eilėje per prancūziškąją Montrealio radijo stotį CKLM. FLQ išskėlė tokius konkrečius reikalavimus: 1. Policija turinti sustabdyti savo veiklą diplomato pagrobimo byloje. 2. FLQ politinis manifestas turi būti paskelbtas visuose svarbiuose Kvebeko laikraščiuose pirmame puslapyje ir perskaitytas per radijo ir televizijos stotis. 3. 20 politinių kalinių, suimtų už teroristinius veiksmus ir nelegalią politinę veiklą, turi būti paleisti. 4. Valdžia turinti parūpinti lėktuvą, kuris paleistuosius kalinius ir jų šeimos narius išskraidintų Kubą arba Alžiriją. 5. Pašto valdyba turi priimti atgal į darbą atleistus tam tikrus tarnautojus. 6. Kanada turinti užmokėti "laisvanoriškus mokes-

čius" pusės milijono dolerių vertės auksu, kuris turės būti pakrautas į minėtąjį lėktuvą. 7. Turi būti viešai paskelbta pavardė ir nuotrauka policijos šnipio, kuris šnipinėjęs FLQ celėje.

M. Sharp pareiškė, kad tokios J. R. Cross paleidimo sąlygos esančios nerealistiškos, bet pabrėžė, kad jis su grobikais noris tartis.

Otavos ir Kvebeko įstaigos labai glaudžiai bendradarbiauja. Viešais pareiškimais, ir Londonas visiškai pasitiki Kanados įstaigų veikla šiuo klausimu. Iki penktadienio

Cross

viešai tebuvo išpildytas vienas grobikų reikalavimas — per Kanados radiją ir televiziją perskaitytas kraštutinių nepriklausomybinių politinis manifestas.

Londono "The Times" komentavo, kad grobikai parodė savo "visišką politinį ir intelektualinį nevaisingumą", nes "grasinti nužudyti visiškai nekaltą žmogų, ne kanadietį, bet britą, jeigu paštininkai neatgaus savo tarnybų ir nebus paleisti kaliniai, yra politiškai kvaila ir nepateisinama moralškai".

FLQ manifestas reikalauja "visiškos nepriklausomybės kvebekiečių, išsivadavusių laisvoje visuomenėje nuo "didžiųjų bosų", kurie Kvebeką laiko rezervuatu pigios darbo jėgos, kuri yra beatodairiškai išnaudojama".

Penktadienį, spalio 9 d., vakare prancūziškoji radijo stotis CKLM gavo dar vieną grobikų laišką — septintą. Laiškas reikalavo išpildyti dvi sąlygas. Būtent, kad tie politiniai kaliniai, kurie to pageidauja, būtų paleisti ir kartu su savo šeimomis išskraidinti į Kubą arba Alžiriją. Kalinių paleidimą ir išsiuntimą turį asmeniškai stebėti trys asmenys: radijo žurnalistai P. Pascau ir L. Fournier ir advokatas R. Lemieux. Be to, "fašistinė policija" tuoj pat privalo sustabdyti visas kratas, gaudynes, suėmimus ir kankinimus.

Rašte įspėjama, kad jei są-

lygos nebūtų išpildytos iki šeštadienio, spalio 10 d., 18 val., pagrobtasis diplomatas R. J. Cross bus nužudytas. "Mes turime pakankamai dinamito", išpėjo grobikai ir "prieš Kvebeko liaudį iškilmingai pažadėjo" imtinį paleisti 24 val. po sąlygų išpildymo.

Šeštadienį Kvebeko teisingumo ministras J. Choquette Otavos ir Kvebeko vyriausybės vardu per radiją pasiūlė grobikams be jokių kliūčių apieisti Kanadą, jeigu jie tuojau pat paleis pagrobtąjį britų diplomatą. Be to, jis grobikus užtikrino, kad Kanados teismai su jais elgsis nuosakiai ir pritaikys visas švelninančias aplinkybes, jeigu J. R. Cross gyvybė bus išsaugota.

Kvebeko provincijos imigracijos ir darbo ministras Pierre Laporte išklaušė per radiją savo kolegos teisingumo ministro pranešimą ir ruošėsi eiti su žmona į svečius vakarienei. Belaukdamas žmonos, išėjo į gatvę ir su savo broliu Claude Laporte pradėjo žaisti kamuoliu. Privažiavo tamsios spalvos automobilis, kuriame sėdėjo penki vyrai. Iš mašinos išlipo du kaukėti vyrai, vienas ginkluotas automatinio šautuvu. Jie ministrą įstūmė į au-

Laporte

SVEIKATOS DRAUDIMO NESUTARIMAI

Kvebeko provincija būtų aštuntoji Kanados provincija su valstybiniu sveikatos draudimu, tačiau sunkumai susitarti su gydytojais-specialistais plano įgyvendinimą vis dar stumia ir nežinia.

Sveikatos draudimo įstatymas numato, kad visi Kvebeko gyventojai privalo dalyvauti sveikatos draudimo sistemoje. Dirbantiesiems iš pajamų atskaitoma vienas aštuntadalio vieno nuošimčio grynų pajamų, tokią pat sumą mokant ir darbdaviui.

2300 Kvebeko gydytojų priėmė sąlygas, kurios buvo numatytos sveikatos draudimo įstatymo. Tačiau 3600 narių turinti Kvebeko medicinos specialistų sąjunga vyriausybės sąlygas griežtai atmetė. Jie nesutinka su sąlyga, kad tie specialistai, kurie sistemoje nedalyvauja, iš sveikatos draudimo valdybos negauna jokio atlyginimo. Be to, specialistai skundžiasi, kad, dalyvaudami sistemoje, jie geriausiai atveju tegali per metus uždirbti 39.900 dolerių, o tai būtų tik 68 nuoš. to, ką specialistai galį uždirbti Ontario provincijoje.

Apie penktadalį Kvebeko medicinos specialistų streikuoja, tačiau sveikatos departamentas užtikrina, kad pavojaus gyventojams nesą.

tomobilį ir nuvažiavo. Liudininkai bematant įvykį pranešė policijai, ir po 5 minučių visi tiltai į Montrealio salą jau buvo policijos užblokuoti, ir visi automobiliai tikrinami, tačiau grobikai nebuvo užtikti. Kraštutiniai Kvebeko nepriklausomybinkai dabar jau turėjo du imtinius ir pakartojo visus savo reikalavimus. Sekmadienio vakare Kvebeko premjeras Robert Bourassa per radiją pareiškė, kad grobikų reikalavimų svarstymas negali prasidėti tol, kol vyriausybė neturėsianti įrodymų, kad abu imtiniai yra sveiki ir gyvi. "Esu per daug išdidus kvebekietis, — tarė Bourassa, — kad nepareikščiau jums savo ir savo vyriausybės pasiryžimą šitą labai rimtą krizę nugalėti".

Bourassa pageidavo, kad grobikai paskirtų tarpininkus deryboms su vyriausybe. Grobikai kelerių valandų bėgyje prancūzų radijo stoties pranešėjams pristatė imtinių laiškų ir dokumentų, įrodančių, kad jie tebėra gyvi. Jie taip pat paskyrė advokatą R. Lemieux savo atstovu deryboms.

Rašant šias eilutes tolimesnė įvykių raida dar nebuvo žinoma.

TITO BELGIJOJE

Priėmęs prezidentą Niksoną Belgrade, Jugoslavijos prezidentas Tito praeitą savaitę lankėsi Belgijoje. Vizitas buvo paruoštas, prisilaukiant visų saugumo taisyklių, nes 10 tūkstančių Belgijos jugoslavų bendruomenė yra prieš Tito nusistačiusi. Tito gatvėse kai kur pasitiko priešiškių demonstrantų šūkliai.

Tai buvo pirmas komunistinės valstybės galvos vizitas Belgijoje.

DEŠINIEJI EKSTREMISTAI

Kanadoje augimo žymių rodo kraštutinių dešiniųjų organizacija, pasivadinus "Edmund Burke Society". Jie aktyvūs ypač Toronte, kur dažnai organizuoja vadinamąsias kontrademonstracijas, kurių metu šaukia antikomunisti-

nus ir proamerikietiškus šūkius.

Draugijos steigėjas ir pirmininkas, 28 m. amžiaus Donald Andrews mano, kad amerikiečių dešiniųjų ekstremistų organizacija "John Birch Society" nepakankamai veikli. Jojo organizacija mažiau kalbėsianti, o daugiau veikianti.

PAŠTININKAI BALSUOJA

Kanados paštininkų profesinės sąjungos nariai šiandieną balsuos, ar priimti susitarimą dėl algų ir darbo sąlygų, kurį sutarė Federali-

nė vyriausybė su prof. sąjungos vadovybe. Manoma, kad 27 tūkstančiai pašto tarnautojų susitarimą patvirtins ir pašto patarnavimai Kanadoje gal vėl pradės vykti kitas civilizuotas šalis.

R. J. IŠGANAITIS, BA, BCL

ADVOKATAS

TEL. 842-1126. NAMŲ: 674-7038

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525
MONTREAL 126.

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S. (c)

CHIRURGINĖ PRAKTIKA

KREIPTIS Tel. 931-3275

SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(Kampus St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W.,
Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

Suite 205

J.P. Miller, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E.
Tel. 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVEJAS

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal

• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas
(Storage)
Tel. 767-6183.

BERNARD K. SCHNEIDER, B.A., B.C.L.
ADVOKATAS

PHONE 871-1224
RES. 486-3361

DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1616

MONTREAL 128, QUE.

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
3907 A Rosemont Blvd.

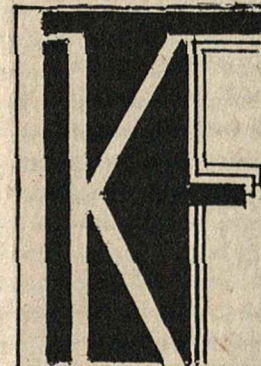
TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355
S-tos "Lite" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario
PROVINCIOSE

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

Keating FORD Sales Limited

4475 BANNANTYNE AVE.,
VERDUN, QUE.

Nauji ir naudoti automobiliai garantuoti nuo 1 iki 5 metų

TEL: 769-8831
Namų 366-2548

PINTO
MAVERICK
TORINO

Sales Manager
Leo Gureckas

ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

EINAMASIAS S-tas 5.0%
ŠERUS (numatyta) 6.0%
TAUPOMASIAS S-tas 6.5%
TERM.IND. 1 metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%

Nemokamas gyvybės draudimas
iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:

(iskaitant nario gyvybės apdraudą
iki \$10,000 paskolos sumos)
ASMENINES, čekių kredito ir nekiln.
turto (rezidenc. nuosavybių) iš 9%
INVESTACINES pagal jų rūšį nuo
9.5% iki 12%.

TERMINUI suėjus paskolos atnauji-
namos iš tuo metu galiojančio palū-
kanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekma-
dieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis -
nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienius.
Vakarois -- trečia: eniais ir penktadieniais nuo 7
iki 9 val.
3907 Rosemont Blvd., tel. 722-3545. Diena-penk-
tadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakarois -- pirmadieniais,
trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
Sekmdieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d.
iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

Mūsų Kredito Unijos nariui

A + A

JUOZUI LAURINAIČIUI

tragiškai mirus, jo žmonai Marijai, dukterims Julei, Nelei,
sūnui Antunui, giminėms ir artimiesiems nuoširdžią užuo-
jautą reiškia

Montrealio lietuvių kredito
unijos Litas valdyba

Mūsų Kredito Unijos narei

A + A

MIKALINAI MACKEVIČIENEI

mirus, jos vyrui Mykolui ir dukteriai Jenny bei visiems
artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Montrealio lietuvių kredito
unijos Litas valdyba

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laišškai, atgarsiai

TAIP IR NEAIŠKU

Apie Montrealio šaulius rašydamas, "Motiejus" NL rugsėjo 2 d. tvirtina, kad šauliai, "gal būt, vienintelė čia organizacija, kuri save pateisino"...
Taip ir neaišku, ar tas "Motiejus" bandė rašyti feljetoną, ar sąmoningai stengėsi sudirbti tokias Montrealio organizacijas, kaip KLB Seimelį, Litą, skautus, lituanistinę mokyklą. A. A-is

CITATOS

PROTINGAS DIKTATORIUS

Buenos Airėse, Argentinoje, leidžiamas savaitraštis "Laikas" liepos 31 d. išspausdino žinią, pavadintą "Mirė protingas diktatorius". Aprašydamas mirusį buv. Portugalijos diktatorių Salazarą, "Laikas", be kita ko, ir taip rašo:

"Pradėjęs valdyti, jis pakėlė Portugaliją iš dvasinės ir ekonominės mizėrijos — iškėlė žemės ūkį, pramonę, žvejybą, panaikino analfabetizmą krašte, dešimteriopai pakėlė studentų skaičių universitetuose ir t.t. Buvo didelis patriotas ir katalikas. Kai kiti diktatoriai išnaudojo tautas ir naikino žmones kareis ir patys žuvo, Antonio de Oliveira Salazar, kaip protingą valdytoją, niekas nematė nuo valdžios versti".

SPAUDOS TAISYKLĖS

"Europos lietuvis" rugsėjo 22 d. išspausdino pasisakymą, pavadintą "Spaudos šaltiniai". Čia jį perspausdiname ištisai: "Europos lietuvis", kaip ir daugumas kitų lietuviškų laikraščių, kas jam patinka, persispausdina iš kitur, bet tokiais atvejais vis stengiasi nurodyti, iš kur tai palmta.

Tai daroma prisilaikant visuotinai priimtų spaudos taisyklių, kurių čia nėra ko pradėti aiškinti.

"Matome, kad ir kai kurie kiti laikraščiai atvirai ar truputį dėl kažko prisilėpdami praktikuoja tokią tvarką, kai persispausdina ką nors iš "Eur. Lietuvio" ar kitur. O šitaip turėtų elgtis visi laikraščiai.

"Jau prieš kurį laiką pastebėjome, kad prie iš "Europos Lietuvio" perspausdinamų straipsnių ne visada mėgsta šaltinį nurodyti "Nepriklausoma Lietuva". "Naujienos", anksčiau visada žymėdavusios, iš kur ką ima, rugpjūčio 13 d. vis dėlto jau nenurodė, kad K. Abr. straipsnio "Nemarioji Lietuva" yra perspausdinamas iš "Europos Lietuvio". Dar ir dvigubas autoriaus parašas pridėtas, nors "Europos Lietuvyje" taip nebuvo, o iš tokio surašymo dar išėjo ir kažkokia misterija".

KODĖL MES NESUSKALBAME?

"Laiškai lietuviams" 1970 m. rugsėjo mėn. laidoje Henrikas Žemelis spausdinasi su straipsniu "Kodėl mes nesuskalbame?" Straipsnis baigiamis tokiomis išvadomis:

"Reikia neužmiršti, kad Lietuva yra ne čia, emigracijoje, bet ten, ir Lietuvos likimas bus sprendžiamas taip pat ten tų pačių lietuvių, kurie sugebės išlaikyti tautinę sąmonę ir laisvės troškimą, kurio nei metai, nei spauda, nei persekiojimai negali užslopinti. Mes Lietuvai nereikalingi, bet Lietuva mums reikalinga, jei norime išlaikyti lietuvių emigracijoje. Čia, kaip sunkiai sergančiam ligoniui, yra reikalinga nuolatinė kraujo transfuzija ir ją gali suteikti ne tušti žodžiai, bet gyva tautos dvasia, jos kūrybinė galia ir gimtojo krašto žemė.

"Ryšių su Lietuva palaikymas ir stiprinimas pasitarauja taip pat pagrindinei laisvos lietuvių emigracijos misijai — išlikti lietuviams ir išlikti laisvais. Siekiant tų ryšių, neišvengiamai reikia turėti reikalų su tais tarpininkais, Maskvos patikėtiniais, kurie, kaip krautuvės svarstyklės, sveria, kiek vieniems ir kitiems galima duoti... duonos ir žaislų.

"Bet tie tarpininkai yra lietuvių tautos mažuma, o mūsų tikslas yra ne jie, o toji tautos dauguma, kuri po ilgų priespaudos ir izoliacijos metų rodo gyvastumą, meilę ir tikėjimą ateitimi. Todėl, man atrodo, jau yra praėjęs laikas kalbėti apie ryšių palaikymo reikalingumą, bet reikia galvoti ir svarstyti, kaip juos plėsti, kad kuo didesnės abipusės naudos susilauktų lietuviai Lietuvoje ir išeivijoje".

IMIGRANTŲ VAIKAI MOKYKLOSE

Keista, kad tūkstančiai imigrantų vaikų perėjo Kanados mokyklas, bet švietimo vadovybė nepradėjo plačios ir pastovios specialios programos tiems vaikams ir jų tėvams padėti. Mokyklos aplinkoje prasideda ypač imigrantams sunkus generacijų tarpklis, kuris tik dar labiau apsunkina vaiką. "Toronto Daily Star" reporterių žiniomis, ateivių vaikai, pasiekę 6 skyrių, Kanados mokyklose atsilieka tarp vienu iki pusantro metų.

Pirmasis ateivių vaiko uždavinys mokykloje yra išmokti angliškai. Tačiau mokyklose neatsižvelgiama, kad tai antroji tokio vaiko kalba, bet ne gimtoji. Vaikai gana greitai šitą kliūtį įveikia, priklausomai nuo jų temperamento, bet juk anglų kalba galėtų būti mokoma kaip svetim, ne gimtoji kalba.

Išmokę angliškai, vaikai susiduria su kita problema, kuri daugeliui imigrantų bangų Š. Amerikoje sukėlė neapsakomą skausmą. Vaikai išmokę angliškai, kaip "savo" kalbą, jaučiasi vis labiau atskirti nuo savo tėvų, kurie pirmoje eilėje pasikliauja gimtąja kalba. O kai vaikai ir tėvai nebeteri kalbos, kurią vienodai laisvai vartoja, jie negali tarpusavy komunkuoti. Vaikai trokšta visiškai pasinerti savo naujojoje kultūroje, o tėvai desperatiškai stengiasi savo vaikus apsaugoti nuo visuomenės, kurios jie iš tikrųjų nesupranta.

Mokyklos vis dėlto turėjo susirūšti su tėvais, išaiškinti savo metodus, kuo jie skiriasi nuo tų, kuriuos tėvai žinojo savo tėvynėje, ir paaiškinti

tą aplinką, kurioje jų vaikai gyvens.

Kai kurios organizacijos išleido brošiūrų, paaiškinančių šitus klausimus, — rašo "Toronto Daily Star", — tačiau vis dėlto neaišku, kodėl tuo nepasirūpino švietimo įstaigos. Dar nesą per vėlu pravesti informacinę akciją, o po to turėtų būti parūpinti specialūs mokytojai, dvikalbės mokslo priemonės ir specialios pamokos.

/Canadian Scene/

ŠVIETIMO SAMATA

Jonas Kavaliūnas, JAV LB švietimo tarybos pirmininkas, perėitame centro valdybos posėdyje patiekė švietimo tarybos samatą 1970-1971 mokslo metams. Samata siekia 26 tūkstančių dol. sumą.

Ši suma reikalinga, kad lietuvištinio švietimo darbas riedėtų pirmyn.

po chicagos dangum

• Kartais organizacijos skelbiasi, apie jas rašo, tačiau visuomenė jų neremia. Tačiau rugsėjo mėn. ir spalio pradžioj parengimai pasisekė. Sakysim, tokia Dzūkų draugija, neseniai įsikūrė, o rugs. 19 d. suorganizavo šaunų parengimą, atsikvietė iš New Yorko žinomą aktorį Vitalį Žukauską. Jis jūmoru pridarė iki ašarų visiems. Jo žmona atidarė pirmą kartą Chicagoje meno parodą. Žmonės labai domėjosi.

• Rug. 18-20 d. d. daug Chicago lietuvių dalyvavo Liet. žurnalistų s-gos Centro valdybos sušauktoje konferencijoje ir LB svarstymuose. Žurnalistų Centro valdyba per trejus metus padarė labai daug, todėl dalyvavę 23 s-gos nariai jos prašė pasilikti dar kitai kadencijai su pirm. V. Alantu priešakyje. "Pranešėjais" eis, jei lėšų bus. Konferencija nutarė nedelsiant parengti ir išleisti jauniems spaudos darbuotojams tinkamą vadovėlį. PLB sąskrydy kalbėjo apie lietuvišką spaudą ir radijo programas. Iš pranešėjų patirta, kad Vakaruose yra 31 radijo programos.

• Juozas Pacevičius, elektrikas, bejungdamas naują mašiną prie elektros tinklo, per neapdairumą buvo vietoj nutrenktas galingos srovės.

• Darbo Dienos proga, Amerikos vyskupai išleido autoritetingą pareiškimą, kad reikia pagerbti etninių grupių charakterį ir jas išlaikyti. Reikia tikėtis, kad ir mūsų kovos dėl savų kapinių, dėl lietuviškos komunijos, lituanistikos mokyklų ras atgarsį po šio Amerikos vyskupo pareiškimą. Juk tėvų ir pasauliečių siekimas išlaikyti savas tradicijas, papročius yra teisėtas ir teisingas. Parapi-

DEMONSTRACIJA PRIE JUNGTINIŲ TAUTŲ

Spalio 18 d. demonstracijai prie Jungtinių Tautų spausdinama 50 tūkstančių egz. informacinių lapelių apie Baltijos kraštus ir jų okupaciją. Jie bus dalinami prie Jungtinių Tautų ir kitose centrinėse vietose New Yorke.

Pabaltiečių protesto demonstracijai visi valdžios leidimai gauti ir ji įvyks sekmadienį, spalio 18 d. prie Jungtinių Tautų, Dag Hamarskjöld Plaza aikštėje, New Yorke.

ŽUDYNĖS IŠ PAVYDO?

Kovo mėn. Vilniuje įvykusi kinų studijos filmų direktoriaus L. Mikėno žmogžudystė galutinai išaiškinta ir finalą turėjo rugsėjo mėn.

Nusikaltėlis, Mikėną nužudęs (Eltos turimomis žiniomis — homoseksualistas, žudęs pa-

vydo tikslais) buvęs latvis, su Mikėnu gyvenęs Vilniuje, Janis Kalve. Mikėną kovo mėn. nužudęs, jis buvo pasisavinęs vertingiausias daiktus ir buvo pasislėpęs.

"Tiesa" paskelbė, kad Kalve buvo sulaukytas Krime. Jis anksčiau Latvijoje buvęs teis-tas už sunkų nusikaltimą.

Paskelbta, kad Vilniuje Kalvės byla nagrinėjęs teismas, pirmininkaujant Aukščiausiojo teismo nariui J. Burneikiui, įrodė latvio nusikalstamą veiklą ir jam paskyrė aukščiausią bausmę — sušaudyti. Nu-sprendis buvo galutinis ir neap-skundžiamas. E.

VILNIAUS BIBLIOTEKA

Vilniuje minėta seniausios Lietuvos Vilniaus universiteto bibliotekos 400 metų sukaktis. Jos direktorius Jurgis Tornau pasakojo apie bibliotekos praeitį ir dabartį. Pokario metu Odesoje pavyko rasti ir atgabenti Vilnių pirmąją lietuvišką knygą — M. Mažvydo Katekizmą; Maskva grąžino vienintelį pasaulio žinomą M. Daukšos Katekizmo egzempliorių, K. Širvydo žodyną ir kitų unikalių dalykų.

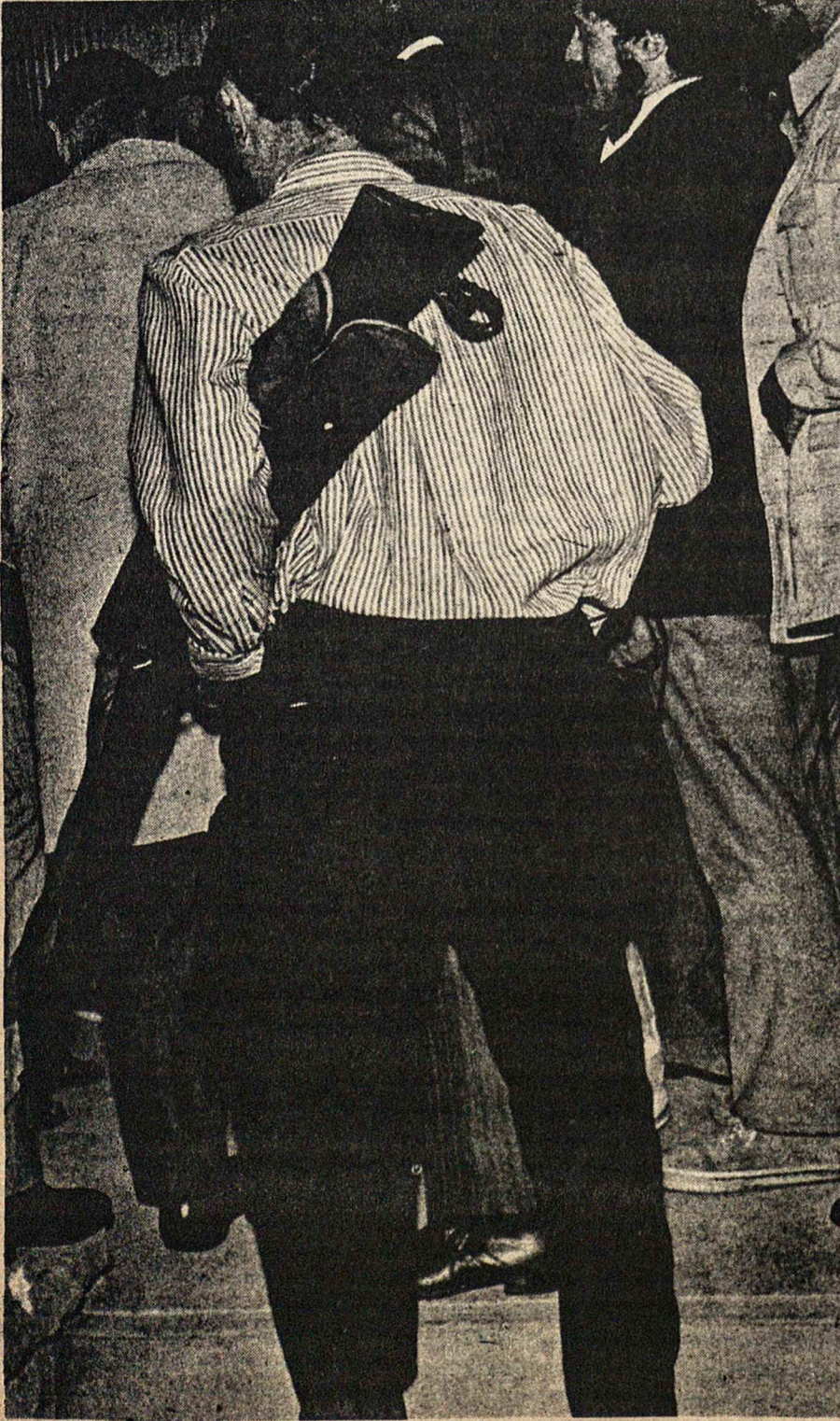
Pasak Tornau, dabar bibliotekoje dirba, palyginti, nedaug žmonių — vos pusantro šimto. Daug pasaulio knygų biblioteka gauna mainais. Nors Vilniuje, Antkalnyje statomas studentų miestelis, tačiau pagrindiniai bibliotekos fondai liks centrinuose universiteto rūmuose. Pirmoje eilėje bus iškelta ekonomikos fakulteto biblioteka, kurią greitai laiku sudarys 200 tūkstančių tomų.

Bibliotekos įsteigimo iškilmės Vilniuje iškilmingai minėtos rugsėjo 17-18 d. Buvo svečių ypač iš Sovietų Sąjungos universitetų, aukštųjų mokyklų. Tiesa minėjo, kad "atvažiuo daug svečių iš užsienio". Rugsėjo 17 d. posėdy, pirmininkaujant Vilniaus universiteto bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedros vedėjui L. Vladimirovui, šalia bibliografo V. Bogošo, pranešimus darė du svečiai rusai.

Kitą dieną vyko iškilmės filharmonijos rūmuose. Čia dalyvavo partijos, valdžios ir kiti pareigūnai. Kalbėjo rekt. Kubilius, bibliotekos direktorius J. Tornau, sveikino N. Kurovas iš Maskvos. Pabaigoje L. Vladimirovas perskaitė sveikinimo laišką Sovietų partijos C. Komitetui. E.

DAINŲ ŠVENTĖ

Ketvirtoje JAV ir Kanados lietuvių dainų šventėje dalyvauti užsiregistravo 30 chorų, kurie apima apie tūkstantį dainininkų. Norintieji šventėje dalyvauti, bet dar neužsiregistravę chorai prašomi registruotis šiais adresais: suaugusių — Petras Armonas, 4538 So. Hermitage Ave., Chicago, Ill. 60609, vaikų — Vytautas Gutauskas, 7054 So. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629, tel. /312/ 776-3697

Montrealis praetą savaitę: ginkluoti policininkai

Kalėdinių pašto siuntų į užjūrius terminai 1970 m.		PAPRASTAS PAŠTAS		ORO PAŠTAS	
		LAIŠKAI	SIUNTINIAI	LAIŠKAI	SIUNTINIAI
		Britanija	XI.27	XI.16	XII.14
	Europos kraštai	XI.13	X.23	XII.11	XII.7
	Pietų Afrika	X.23	X.19	XII.11	XII.7
	Indija ir Pakistanas	X.2	X.2	XII.11	XII.4
	Kiti Atlanto vandenyno kraštai	X.14	X.9	XII.9	XII.4
	Antigua, Bahamos, Barbados, Bermuda ir Trinidadas	XI.18	XI.10	XII.11	XII.8
	Vidurinė ir Pietų Amerika, Vakarų Indijos	XI.12	XI.4	XII.11	XII.8
	Australija ir Naujoji Zelandija	X.22	X.19	XII.11	XII.8
	Japonija ir Hongkongas	XI.3	X.22	XII.11	XII.4
	Kiti Ramiojo vandenyno kraštai	X.2	X.2	XII.9	XII.4

LEIDYBOS ARUODUOS

EILĖRAŠTIS MIRŠTA KAIP PAUKŠTIS

Jei tektų dabartinę Lietuvos poeziją simbolizuoti viena raide, didžioji M, atrodo, būtų tinkamiausia. Poetų gretos, kurių pavardės prasideda su M, vis gausėja. 1969 m. su debiutiniu rinkiniu "Kraujo analizė" įsijungė ir Jonas Mačiukevičius. Nelengva jam rungtniauti su tokiais pasižymėjusiais "M" šulais, kaip Just. Marcinkevičius, Alf. Maldonis, Edv. Mieželaitis ar Marc. Martinaitis. Vis dėlto Jonas Mačiukevičius poezijos orbiton atneša savitą jautrumą. Jo rupi, pergyvenimu garuojanti lyrika vietomis ne tik kad nenusileidžia anųjų išmąstytai poetikai, bet savotiškai praneša tiesioginiu paprastumu.

Aš — pasaulio viešpats,
nes turiu svajonę
už save didesnę.

Aš — pasaulio vergas,
nes turiu svajonę
už save didesnę.

Kaip bežiūrėtum į šį trumpčiuką eilėraščių, jo dvilypis veidas spinduliuoja tiesa. Poetas pagavo mintį ir ją paprastai išreiškė. Priešingus žmogiško likimo polius sujungė grožio ieškojimo simboliu — svajone.

Mačiukevičius mėgsta save analizuoti ir apsinuoginti. Dažnai jis peržengia estetinės distancijos ribas ir visa savo būtimi priartėja prie didžiulio skausmo, drąsiai paliesdamas kartinę egzistencijos

savoką — mirtį. Mirties įvaizdis todėl ir dominuoja "Kraujo analizėje". Atrodo, kamuojanti liga slegia poeto gyvenimą. Apie tai jis pasisako aplanke: "Jau daugiau nei dešimt metų, sunkios ligos verčiamas, bendrauju su medikais. Ir tiek pat laiko dėl vieno mes nesutariam. Dėl kraujo". Poetas nori kraujuje matyti ne dvi, bet daugiau spalvų. Lyg laborantas, jis stengiasi dar likusį kraujo lašą pasverti:

Duokit mirštančiam porą / minučių,
duokit mirštančiam dešimt / minučių —

ir jis pasakys, ko gyvenimui / mas vertas.

Ligos atmosfera verčia jį žiūrėti į savo eilėraščius, kaip į mirštančius paukščius:

Jie skrenda. Į aukštį jie / kelias.

Jie renkas į didelį pulką. Speiguos silpniesnieji sušą- / la.

O kartais juos paveja kul- / kos.

Šitoje skaudžioje alegorijoje poezijos prasmė išreiškiama su didele jėga. Vaizdas išsirežia atmintyje. Skaudu, kad eilėraščiai susilaukia paukščių likimo. Po ilgos kelionės eilėrašties "tik plunksnų ant žemės palieka".

Su mirtimi susiję įvaizdžiai — kapai, karstas, žvakės, duobė — dažni. Pastatyti šalia sodrių gyvenimo objektų — miestelio, bulvių, daržų, pievų ir pan., jie dar

labiau išryškėja ir persekioja poetą. Psichoanalitiškai reikšmingame eilėraštyje "Keistas sapnas" poetas, mirties nuovokos užhipnotizuotas, ieško kapų ir negali suprasti, kodėl žmonės jų vengia:

rodos, einu už miestelio... / Ten bulvės...

Aš ieškau kapų... O žmogus / nės man sako,
kad jų nebėra ir nebuvo...

Pasiruošimas mirčiai senam žmogui yra tam tikras ritualas, kurį jis vykdo ramiai, stovėdamas. Apie tai skaitome eilėraštyje "Senutė". Jos laikysena stebina: tarsi ji ruoštus ne laidotuvėms, o savo vestuvėms". Jai gyvenimas ikyrėjo, ir todėl "mirtis — ne mirtis, o tik pokštas". Taip lengvai apie mirtį gali kalbėti tik tas, kuris ne kartą jautė jos alsavimą ir buvo kamuojamas nepakeliamo skausmo.

Rinkinio pabaigoje randame moderniškai sumontuotą eilėraščių poemą "Širdies personinimas". Čia ritmas remiasi skubėjimo tempu. Gyvybė pavojuje. Mirtis artėja. Reikia skubėti. Gydytojai pacientui "dar skuba suleisti atropiną". O kas gi tas ligonis? Žmogus? Poetas? Dvasia? O gal visa mūsų civilizacija? Poemos posūkliai tokie įvairūs ir netikėti, kad besikaitant jausmai išaidrina. Ištrinda etikos strėlės. Pasigirsta taiklūs aforizmai:

Suklysta tasai, kurs į bė- / gantį taiko.

Suklysta ir tas, kurs nuo / taikančio bėga.

arba lakoniškai, skausmingos patetikos kupini dialogai:

...Aš dar noriu gyventi, / tėve...

...Man jau laikas išeiti, / vaike...

Poemos pabaigoje, po audringos polemikos su J. J. Ruso, aušta rytas. Poetas deda parašą ir P. S. priedaše sako:

Mane jau į operacinę šau- / kia.

Baigdamas nededu taško, — dedu daugtaškį...

Reikia tikėtis, kad operacija pavyks ir Mačiukevičiaus talentingas individualus brailas išliks ilgam. Tiesa, rinkinys ne visiškai tobulas. Pasitaiko negyvos retorikos, ypač ten, kur eilutės skiriamos sovietiniam labui, pvz., "Dėkokime laikui už Lenino alkštę". Pompastiškai praskamba ir įžanginis eilėrašties "Išpažintis". Čia perdaug prigrūsta visokio balasto. Eilėraščiai lyginami su bažny-

čiomis. Poetas tariasi tas šventoves statęs iš baroko, Pilnų, betono, stiklo ir plieno. Tada jis suklumpa ir prisipažįsta, kad "poezija-dievas, kuris nemeľuoja, kuris neapgauna". Šitame eilėraštyje nusikalstama saikai. Gerai, kad jis nėra būdingas Mačiukevičiaus stiliui. Tikroji Mačiukevičiaus plunksna nušvinta eilėraštyje "Miegantis paukštis", kurio pirmąjį posmą verta pacituoti:

Paukštis sapnavo nuostabų / sapną

kad jis, paėmęs žemę į / snapą,

nešė į savo lizdą mažutį, / žūtį.

Žemę jis šildė. Žemei / čiulbėjo.

Plunksnom apsaugojo žemę / nuo vėjų.

Pr. Visvydas

POFIZIOŠ FESTIVALIS

Šatrijos korporacija ateinančių metų rugsėjo 4-6 d. d. Chicagoje organizuoja Šiaurės Amerikos lietuvių poezijos festivalį.

Pasak "Atėties" redaktoriaus Jono Šoliūno, to festivalio tikslas bus "supažindinti mūsų visuomenę, o ypač jaunimą, su lietuviškąja poezija".

Organizatoriai kreipiasi į eilę mūsų poetų, krikų, literatūros mokslininkų ir literatūros žurnalistų, prašydami jų pasisakyti, patarti ir pasiūlyti, kad poezijos festivalis būtų sėkmingas ir save pateisintų. Į festivalį manoma kviešti visus Vakaruose gyvenančius lietuvių poetus, o paskaitininkais ir pašnekeščių vadovais — literatūros profesorius, mokytojus, kritikus ir aplamai žinovus.

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Grįžusi šeimininko jau neradau. Šeimininkė vėl man pasiūlė krosnį. Užlipau ir atsiguliau. Galvą skauda, svaigstis ir krečia drebuly. Pasiutusi liga ta malarija, net šokinėjį drebėdamas. Nėra kas man padeda ir pasirūpina sunkiai sergančia. Likau viena tarp svetimųjų. Vienodas likimas visų ištremtųjų. Dirbk, kol išvirs ir jau neatsikelsi. Tik mirusį paliks ramybėje.

Sunkiai slenka naktis, bet rytais būna geriau. Vėl einu pasitikrinti temperatūros. Gal kartais Jasinskienė gavo vaistų. Pabūsiu pas Bronę Gintalienę ir šeimininkams po kojomis nesimažysiu.

Temperatūra keturiasdešimt. Jasinskienė buvo kaime pieno, gavo akrichino tablečių ir užnešė. Paramino, nurodė, kaip jas vartoti, tai, rodos, jau ir geriau pasidarė. Ji pati labai susenusi. Blogai verčiasi su maistu. Vyras visą laiką dirba, bet kas iš to, kad slenka mėnuo po mėnesio, o atlyginimo nėra. Tik pradžioje ateinančių metų paaiškės, kas kam turės primokėti. Labai keista, kad darbininkams alga išmokama tik gale metų. Dirbant kulistanuose dažnai atsitinka, kad darbininkas už gautą maistą lieka skolingas kolchozui. Taip ir lauk uždarbio, kad pasidžiaugtum juo.

Jasinskienė nusimano gydymo reikaluose. Ji apėina visus kaime sergančius, apžiūri ir pataria, kaip gydytis. Už tai gauna truputį pieno ar blyną. Oficialiai medicinos patarimų ji duoti negali, nes nėra valdžios paskirta. Bet ji jau sena, pensininkės amžiaus, už patarimus nieko neima, tad kolchozo vadovybė užmerkia akis ir nieko nežino. Jei iš malonės kas nors davė maisto trupinėlių, tai ir viskas.

Ji mums pranešė, kad senutė Bacerskienė visai silpna. Nusimaitino ir jau nepaėina. Dar prisideda jos susigraužimas, nes ji labai pergyvena ištrėmimą. Klausai, bet man mintys nesiriša. Tuojau gali atbėgti brigadininkas ir vėl užkurti pragarą. Raudonasis varovas nepasirodė, ir diena praėjo ramiai.

Šiandien šeimininkė gerai nusiteikusi ir man pasakoja apie Altajaus kraštą, kuriame ji anksčiau gyveno. Jie ten turėjo gražų ūkį, daug gyvulių ir gerus pastatus. Sovietinė valdžia viską iš jų atėmė ir ištrėmė į skurdžias Narymo žemumas. Altajaus klimatas sausėnis ir švelnesnis negu čia. Ten šilčiau ir auga vaisiniai medžiai, gerai dera daržovės, net arbūzai užauga.

Pasižiūriu į šią rusų šeimą ir visai nesuprantu, už ką juos ištrėmė. Žmonės nemokyti ir beveik beraščiai. Niekada nepolitkavo ir visai nesikišo į valdžios reikalus, tuo labiau nesirūpino jos nuvertimu. Viso šio kaimo gyventojai palaikyti nusikaltėliais tik už tai, kad savo gimtinėje turėjo didesnę gabalą žemės, miestams mums ar vertėsi prekyba. Jie tą turta arba paveldė, tėvų arba patys užsidirbo, nieko nenusikrėdė ir nėsinaudėjo. Sovietinė valdžia viską iš jų atėmė, paverė juos nusikaltėliais ir išgudino po visą Sibirą. Jie ir dabar gyvena baimėje ir nuolatinėje grėsmėje,

bet giliai sielose tebesinėšioja jiems padarytą skriaudą. Su jais kalbantys tarp keturių akių, dažnai toji skriauda perkūnais prasiveržia ir akyse žybcioja keršto ugnelės ir neapykanta bolševizmui.

Labai gailisi šeimininkė savo pirmojo vyro. Sumėmė jį komunistai ir nukankino. Liko jaunutė našlė su mažu sūneliu. Berniuką pasiėmė seneliai ir užaugino. Taip jis ir liko neištremtas iš tėviškės. Bijoj, kad nepakenktų sūneliui, todėl tremiama nesisakė, kad turi vaiką. Čia ji ištekėjo antrą kartą. Motina labai ilgisi sūnaus ir dažnai su ašaromis akyse man apie jį pasakoja. Jau penkiolika metų, kaip jo nematė.

Prasidėjus karui jos Vanušką paėmė kariuomenėn ir jis žuvo. Vargšė motina dažnai tyliai ir pasislėpusi verkia sūnaus. Jos dabartinis vyras pyksta už tas ašaras ir barasi.

Buvo užgėsus brigadininkas. Šį kartą jis kalbėjo žmoniškai ir nesibarė. Pasakiau, kad sergu maliarija, tai dar porai dienų paliko namie.

Akrichino tabletes padėjo, ir liga pamažu pradėjo nuo manęs trauktis. Sibire maliarijos uodai turi geras gyvenimo sąlygas, nes jų čia niekas nenaikina. Dugumas tremtinių Sibire sergo maliarija. Liga ilgą su aukšta temperatūra ir labai išvargina širdį. Su chininu liga lengviau pakeliama, bet mums tų vaistų niekas nedavė. Sakoma, kad persirgus maliarija žmogaus organizmas imuniteto neįgauna, bet kiek man yra žinoma, antrą kartą drugių niekas nesirgo.

VELTINIAI

Batukus turiu, bet jie ilgai nelaikys. Kolchozo pirmininkas man padarė labai didelę malonę. Visi vyžoti, o man už darbdienius davė nusipirkti batukus. Vyžčiai pavydžiai žiūri į mano batus. Man išėjo gerai, nes jau ne basa. Pirmininkui irgi neblogai, nes jis turi darbininkę.

Jau prasideda šalčiai. Žiema su tokiais batais nesirodys, nes pirmą dieną liksi be kojų pirštų. Reikia galvoti apie veltinius. Be jų čia neįmanoma gyventi.

Turiu dar nebaigtus, siūti kailiniukus, nes man jų Lietuvoje nedavė bolševikai pabaigti. Nunešiau juos pas siuvėją Stupelienę ir paprašiau pabaigti. Reikės juos mainyti į veltinius, nes tikrai žinau, kad be darbo manęs nelaikys nė vienos dienos. Mane siūncia vis toliau nuo kaimo ir kur sunkesni darbai. Pavirtau "odinočka" ir kartu su mergomis maišau tolimiausius kolchozo užkampius.

Labai dejuoja ir Stupelienė. Jos šeima didelė. Visus reikia pavalgydinti, apskalbti ir aplopyti. Su skalbimu labai sunku. Pirmiausia reikia gauti pirtį. Visai nėra muilo ir niekur jo už didžiausius pinigus negausi. Apie skalbimo miltelius čia niekas ne tik negirdėjo, bet ir nesapnavo. Lieka tik naudotis šarmu, bet nuo jo labai geltonuoja skalbiniai. Labai sunku ir su malomis, nes jas reikia iš taigos ant pečių parsinešti. Todėl vakarais, grįždami iš darbo, visi velka įsitvėrę po pagalį. Siuvėja jau turi įsitaisiusi ir rogutes. Žiemą Sibire žmonės, kur tik beieitų, vežasi su savimi ir mažas rogutes. Mat, vežti yra daug lengviau, negu neštis.

Skundžiasi Stupelienė ir dėl maisto. Šeima didelė, visi dirba, bet į namus nieko neparneša, nes už darbą kolchozas rašo tik darbdienius, kurių negalima pagrauzti. Už darbdienius atlyginimą išmokės tik sekan-

čių metų pradžioje, kada kolchozas suves visas metines apyskaitas ir apskaičiuos už darbdienius priklausantį atlyginimą. Tai ir lauk, kaip gervė giedroje lietaus. Ji su dukra siuva irgi už darbdienius. Tik visa laimė, kad kai ką pasiuva pasislėpusi ir už darbą iš kaimiečių gauna šiek tiek maisto produktų. Mergaitė dažnai išbėga į bulvienas bulvių pasirankioti. Duona čia retai pasimaišo. Labai pasikeitusi moteris. Sibiran važiavo gražiai aptukusi: buvo tiek paritęs, tiek pastačius, o dabar tik oda kadaruoja. Ji Lietuvoje nepaliko stambaus ūkio, pelningų namų ar gerai einančios prekybos. Vertėsi tik siuvimu ir gerai gyveno. Labai skaudžiai pergyvena ištrėmimą. Kalba apie savo gimtąjį kraštą — ir skruostais ritaši ašaras.

Padejavusios ir pasiskundusios sava lemtimi, sutarėme, kad ji baigs man kailiniukus siūti už darbdienius. Šius dieną nesislėpdama ir išrašė man kvitą.

Apie mano kailiniukus greit visi sužinojo irėjo pas siuvėją jų apžiūrėti. Atsirado daug norinčių juos nusipirkti. Tuojau brigadininkas Barbašinas pasiūlė mainyti į veltinius. Labai jau reikia maisto, bet veltinių dar labiau. Kasdien vis eina šaltyn, sniego danga vis storėja. Sutarėm. Aš kailiniukus skaičiau penkis šimtus rublių, jis veltinius paskaitė irgi tiek pat. Mainai išėina lygiomis. Aš padejavau, kad mano kailiniai vertingesni už veltinius. Pirkėjas nusileido ir man pridėjo kelis kilogramus miltų ir du kibirus bulvių.

Gavau gerus naujus veltinius, nuveltus iš tikrų avies vilnų. Sibiriški veltiniai stori, kieti ir visai nesilanksto. Vaikštai žmogus kaip su žemaitiškomis klumpėmis. Tik klumpės be aulų, o čia ir aulai kieti ir aukšti. Pradžioje nemokėjau su jais vaikščioti, bet greit išmokau ir mainais buvau labai patenkinta. Kojoms veltiniuose buvo šilta, net degė jos. Veltinių padams nuplyšus, prisiuva kitus, išpiautus iš senų veltinių aulų. Taip juos remontuojant, galima ilgesni laiką nešioti.

Gal jau buvo gerai, kad Sibiro šalčiuose iškeičiau paskutinius kailiniukus, kurie ir man pačiai buvo baisiai reikalingi.

Maliarija jau kiek pavargo, temperatūra krito, bet dar visai nepaleidžia. Kaime kiek pailsėjau, apsitvarkiau, svarbiausia apsirūpinau visai žiemai spangu-lėmis. Be darbo tremtinių nelaiko nė minutėlės. Netrukus mane išsiuntė į tolimąjį kulistaną grūdų arpuoti. Jei paastres mano liga, tai kulistane ant narų galėsiu ramiai pagulėti. Kol vyksta javų kūlimas ir grūdų apavimas, ten gyvena sargas. Tuo metu kulistano palatpa kūrenama ir viduje šilta. Maisto per akis, nes pelė ant aruodo nedvesia.

BADAUJAME

Visi jau suvalgė ar baigia kramtyti iš Lietuvos atsivežtas maisto atsargas. Visi darbingi tremtiniai vasarą dirbo laukuose ir maitinosi iš bendro katilo. Kam buvo mažoka, tie prisidurdavo bulvių, žirnių ar grūdų. Grūdus kepti jau visi mokėjo. Dabar jau visos gėrybės laukuose pasibaigė. Reikia dirbti ir maitintis iš savo katilo.

Žinoma, savas puodas yra malonesnis, bet kada jis tuščias ir visai netaukuotas, tada pasidaro ir nebemielas.

Visai nėra druskos. Kai mus čia atvežė, tai kaimo

krautuvėje dar truputis jos buvo, bet greit žmonės išpiko ir daugiau jau nebeatveža. Beveik visi tremtiniai valgo be druskos. Be jos dar galima gyventi, bet kai nebėra bulvės ir miltų dulkelės, tada jau badas.

Sutikau Geležinię. Jie pasistatė žemė. Nors primityvus ir sveikatai kenksmingas kampas, bet vis savas ir už jį nereikia nuomos mokėti. Džiaugiasi, kad pasitaikė gera vieta gale kaimo ir visai prie dirbamo lauko. Pavasarį galvoja, kaip gauti daržiuoką. Bus viskas arti, nereikės kirsti krūmų ir plentuoti pievos.

Su maistu ir jiems blogai. Turėjo atsivežę daug rūbų, bet visus jau baigia iškeisti į maistą ir pravalgyti. Kepdami duoną, jau deda medžio pjuvenas. Kaime piauuna čurkas, gazo generatoriams kūrą, tai iš ten parsineša pjuvenų. Jas gerai išdžiovina, persijuoja, susmulkina, tada išniekvoja ir užminkant deda į duoną. Išėina daugiau ir "gėros" duonos. Nuo tokios duonytės daugelis tremtinių susižalojo savo skilvius.

Musiškiai ir mėsos prasimanė. Išdėvė kolchozo arklys. Jo mėsa valgyti veterinorius uždraudė. Arkliui nulupo odą, dvėseną aplaistė žibalo ir užkasė. Naktį nuėjo trys lietuvių tremtinių šeimos, išsikasė ir parsinešė po maišą arklienos. Ilgai ji kankino: plovė, plikino ir virė nupildami vandenį, kol sumazėjo žibalo kvapas. Dabar valgo ir dar taupo, o atsargas sušaldė. Ko šuo neėda, tai alkanai tremtiniai suvalgo ir dar slap-tai.

Siuvėjas pasiklausė mane, kaip aš naudoju supelėjusios duonos sausinius. Pasakiau, kad švariai nuplaunu, išverdu, pridedu bulvę, saują miltų ir išėina koshę, kurią iš bado galima valgyti. Stupeliai tokių sausinių turi dar kelionėje sutauptyti ir dabar jau ruošiasi valgyti. Kai skilvys tuščias, tada jis viską priima.

Lietuvoje girdėjau žmones šnekant apie sunkų gyvenimą Rusijos kolchozuose. Girdi, atvažiavę pas vieną kolchozininką svečių, o jis jiems pavaišinti teturėjęs tik duonos, bulvių ir aliejaus. Koks baisus mums tada atrodė to rusų gyvenimas. Dabar būtų labai gera, kad mes turėtume duonos, bulvių ir aliejaus. Atrodo, nieko daugiau ir norėti negalima. Tremtinių gyvenime tai būtų jau didelė prabanga.

Visai badauja senukai Bacerskiai. Senutė jau visai silpna, negali atsikelti iš lovos ir nėra, kas ją prižiūrėtų. Ką atsivežė iš Lietuvos, viską jau išmainė ir suvalgė. Reikia dar ir už kampą nuomą užsimokėti. Labai nenori ji čia mirti. Vis šneka apie Lietuvą ir galia ašara rieda per suvytusį, raukšlėmis išvagotą jos veidą. Tremtiniai senukams padėti negali, nes ir jie nieko neturi, nors nuo aušros iki tamsos pluša plačiuose kolchozo laukuose.

Gailiuosi ir aš, kad švariai kasiau bulves. Vietiniai gerai padarė sau ir mums, palikdami dirvoje dalį bulvių derliaus. Visada bulvienose pamatysi senutes tupinėjant ir renkant bulves.

Suvalgo žmonės ir sušalusias bulves. Sušalusias tuojau reikia dėti į šaltą vandenį ir skubiai virti, neduodant joms palengva atšilti. Taip išvirtos ir sušalusios bulvės būna skanos.

Jau pamiršome žodžius: neskanu, nemėgstu, nenoriu. Jei akmenėliai būtų maistingi, tai ir juos tremtiniai sugrauztų. Deja, šioje apylinkėje ir jų visai nėra.

Bus daugiau

Atskiras vaiko pasaulis

MONTESSORI VAIKŲ UGDYMO METODAS

Montessori metodo pagrindinė mokykla yra pritaikyta 3-5 m. amžiaus vaikams. Žvilgtelėkime į tokios mokyklos klasę.

Erdvus, šviesus kambarys, kuriame daug langų, daug žemų staliukų ir kėdžių. Pavelsai ir kitos dailenybės, puošiančios sienas, yra tik apie metrą pakilusios virš grindų. Net ir rašymo lentos yra paruoštos vaikams, o ne mokytojams naudoti. Ne vien tik daiktai yra proporcingi vaiko ūgiui, bet — kas dar svarbiau — viskas yra pritaikyta vaiko proto pajėgumui. Prie sienų matome žemas spinteles, šviesiai dažytas, pilnas įdomių ir patrauklių pratybių auklėjimo priemonių, su kuriomis vaikai užsiima.

Linksma, rami aplinka. Tarp specialiai paruoštų priemonių yra juostelės lavinti medžiaga, raidės, dešimtainė sistema ir kiti daiktai, su kuriais dirbdami vaikai deda pamatus tikrajai kultūrai.

Tačiau pats įdomiausias dalykas šitame kambaryje yra jo gyventojai. Dvidešimties vaikų užsiėmę ir susikaupę, ne mažyčiai, bet rimti, ramūs, laimingi ir labai patraukti. Daugelis sėdi prie staliukų, kiti dirba ant mažų kilimėlių ant grindų. Kodėl ne? Nejaugi protas veikia tik prie stalo sėdint?

Vaikai naudojami pilna judėjimo laisvė: jie nevaržomai juda, vykdydami savo pasirinktus darbus, vieni su kitais bendrauja, tariausi, eina

t. y., per įprasminimą judesį, kuris turi savo tikslą, nors pats vaikas to tikslo sąmoningai ir neišsiekia.

"Tėv. žiburio" rugs. 10 d. buvo aprašyta P. Balčiūno paskaita, kurioje jis pareiškė, kad Š. Amerikoje pedagogika pasuko kita kryptimi — kuriam individualaus mokymo sistema, kurioje mokytojas darbą tik organizuoja ir prižiūri, o mokymasi atlieka patys vaikai. Ir Montessori metodas yra paremtas individualiu mokymu.

Vietoj valdančios ir diriguojančios mokytojos, mes matome mandagią, vaiką gerbiančią žinių teikėją ir nuolankią patarnautoją. Ji nebemoko sėdėdama sosto, o vadovauja neišsenkamai ir entuziastingai vaiko energijai, kuri veržte veržiasi į sąmoningo protavimo ir kruopštaus ieškojimo kelius. Mokytoja — vadovė, ji nurodo tik kryptį ir saugų taką, kuriuo vaikai turi eiti, bet jie turi eiti patys savo kojomis ir taip, kaip jiems geriau patinka, atseit, vadovaudamiesi savo vidaus balsu. Mokytoja pasirūpinti padėti kiekvienam vaikui, tačiau ji jų nevaldo stipresniu savo protu.

Vaikas yra toks, kokia yra aplinka, o iš aplinkos jis pasisavina tai, ką ji jam duoda. Šitame kambaryje vaikas lengvai pasisavina ne tik kultūringus papročius, bet jis lengvai išmoka skaityti, rašyti, skaičiuoti. Susipažįsta su geometrija, algebra, trupmenomis bei gramatika, vi-

rašydama knygas ir straipsnius, labai daug prisidėjo prie savo sistemos platinimo.

Amerikoje pirmoji Montessori mokykla buvo įsteigta 1912 metais. Pradžioje Montessori metodas buvo sutiktas su dideliu entuziasmu. Deja, vėliau veikla prigeso, ir tik 1953 metais, Nancy McCormich Rambush dėka, pasikeltus psichologinėm ir pedagoginėm pažūrom, Montessori auklėjimas vėl atgijo.

Šiuo metu Amerikoje skaičiuojama apie 500 montessorinių mokyklų. Kanadoje be "Toronto Montessori School", dar yra "Centennial Montessori" mokyklos Oakville, Port Credit ir Islington. Šiuo metu Montrealyje yra tik dvi pavienios mokytojos. Veikia ir vadinamoji "Montessori School", kuriai vadovauja Ann Lendman, buvusi "Lad & Lassie Kindergarten" vedėja.

Pastaraisiais laikais psichologai ir pedagogai beveik vienbalsiai pripažįsta, kad vaiko gyvenimo pirmieji šešeri metai yra svarbiausiojo asmenybės ir intelekto vystymuisi. Montessori auklėjimo sistema kaip tik ir nustato gaires jauno vaiko visapusiškam ugdymui.

Lietuviškosiose Montessori mokyklose yra atsižvelgiama į vaiko reikalavimą sau laisvės tam tikruose rėmuose — kruopščiai paruoštoje lituanistinėje aplinkoje. Čia įvairi medžiaga ir dar įvairiosni pergyvenimai puoselėja vaiko psichologinių bei intelektualinių pajėgų tobulinimą. Medžiaga yra taip paruošta, kad vaikas pats save skatintų ją naudotis ir tuo savaime ugdytų savo įgimtąsias sugebėjimas.

Nauji leidiniai

BALYS SRUOGA, "Radvila Perkūnas". Antroji laida. Išleido Terra, Chicago, 1970 m. Tiražas 500 egz., 130 psl. Ilustracijos: Kristupo Radvilos portretas, pieštas V. Gersono ir šeši M. Dobužinskio eskizai to paties vardo J. Karnavičiaus operos pastatymui 1938 m. Pradžioje — autoriaus žodis, istorinių įvykių, tapusių šio veikalo pagrindu, aprašymas, V. Viršelių ir titulinį lapą piešė dailininkas A. Kurauskas.

Skaitydama visuomenę gali nustebinti netikėtas pasirodymas Balio Srugos "Radvilos Perkūno". Iš karto kyla klausimas: kodėl, būtent, šios muzikalinės pjesės išleidžiama antroji laida? Svetur jau yra pakartotinai išsėję šie B. Srugos veikalai: "Milžino pauksmė",

Maria Montessori

Kiekvienas vaikas yra individualus, tad ir šita sistema skiria kiekvienam mokiniui individualų dėmesį. Dirbdamas savo vidinių reikalavimų skatinamas, vaikas siekia ne vien sau, bet ir visuomenei naudingesnio tikslo — kiekvieno asmens protinių, fizinių ir psichologinių jėgų pilnutinio išsiskleidimo.

Amerikos lietuviuose Montessori auklėjimo sistemos pradininkės yra M. Varnienė ir D. Petrutyte.

Amerikos lietuvių Montessori draugijos pirm. Domė Petrutyte šiuo metu vadovauja dr. L. Kriaučeliūno globojamiems Vaikų nameliams Chicagoje. Kaip paskaitininkė ji reikišiai amerikiečių tarpe. Skleisdama Montessori metodo svarbą, ji yra nuolatinė "Moters" ir "Laiskai lietuviams" bendradarbė.

Jos nuoširdus atsidavimas vaiko gerovei buvo įvertintas ir atžymėtas Tarptautinės ir Amerikos Montessori draugijų diplomais. 1966 m. ji buvo apdovanota Josephum Educational Award žymeniu už nuoširdų darbą ir pagalbą Montessori mokyklų judėjimui.

Zina Piečaitienė

al. gimanto skiltis

NARKOTIKAI, SEKSAS IR JAUNIMAS

Su didžiu nerimu lietuviai tėvai seka šiandieninės aplinkos gyvenimą, į kurią taip giliai ir plačiai yra pasinėrus gyvenamojo krašto jaunimas, mūsų pačių jauniosios generacijos neišsiskiriant.

Ir kas gera, ir kas bloga lygiai veikia mūsų šiek, o daugelio nuomone, šiandien to blogo yra kur kas daugiau už matomą gera. Be to, neretai bręstan-

tis jaunimas, nepaisydamas visų draudimų ar išpėjimų, visvien nori eksperimentuoti su kai kuriais faktais ar naujovėmis. Kaip taisyklė, tokie bandymai atliekami tėvams nežinant, slėpiantis, šeimoje neišsidojant.

Veltui kai kas mūsų šiek vis guodžiamės, kad savųjų tarpe padėtis esanti žymiai geresnė, kad lietuvių vertinamos ir branginamos vertybės perduodamos ir lygia greta jaučiamos mūsų atžalyno tarpe. Tos normos turėtų galioti tiek pauglių tarpe, tiek ir akademių studijų metais.

Gaila, bet didesnį optimizmą čia "odyti vargiai ar būtų pagrindo. Ir nekaltinkime už tai mūsų jaunimo. Pagrindė jis labai geras, taurus, nesugadintas, ir kuo jis kaltas, kad nūdienė aplinka tokia nedėkinga asmenybės ugdyme, autoriteto pripažinime ir gero nuo pikto atskirime. Nekaltinkime, kad šios dienos jaunuolis yra savotiškai pasimetęs, nes vieną jis girdi namų aplinkoje, ir visai ką kitą — iškelus pirmąjį žingsnį už šeimos rato.

J. P. D.

Balys Sruga

LITUANUS. The Lithuanian Quarterly. 1969 m. Nr. 4. Redaguoją A. Klimas ir I. K. Skrupskelis. Adresas: P. Q. Box 9318, Chicago, Ill. 60690, USA.

Po to, kai dėl susidariusios trinties Lituanus leidimas išties mėnesiais susitrukdė, tik dabar, atrodo, žurnalas baigia vyti laiką ir, štai, nesenai išėjo paskutinis 1969 m. numeris. Matyt, tai bus rimčiausias Lituanus numeris, kai jo redagavimą pėrė Ant. Klimas.

Spausdinami Gedimino laiškų vertimai į anglų kalbą su anotacijomis ir Vytauto Mačernio Vizijų vertimas, kurį paruošė Leta Janusevičiūtė-Kelertienė. Visą ketvirtadalį šio numerio, beje, užpildo 1954-1969 m. Lituanus komplekto turinio rodyklė.

MOTERIS. Kanados liet. katalikų moterų draugijos leidžiamas žurnalas. 1970 m. Nr. 3. Redaktorė N. Kulpavičienė. Adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ont.

Be kitos medžiagos, šiame žurnalo numery spausdinamas Z. Tenisonaitės straipsnis apie flamų poetą G. Gezellę, M. Slavėnienės rašinys apie įvykius vokiečių okupacijos metais, R. K. Vidžiūnienės apsakymas ir kt. Numeris iliustruotas lietuvių dailininkų darbais.

20 METŲ SU KAMUOLIU. Redagavo Ed. Šulaitis. Išleido Chicago LFK Lituanica. Tiražas 700 egz. 56 psl. Kaina nepažymėta.

Tai gausiai iliustruotas suaktinis futbolo klubo Lituanicos leidinys. Knygelė, be abejo, bus malonus suveniras visiems klubo nariams ir mėtojams.

Turime pripažinti, kad mūsų jaunimas nėra laisvas nei nuo narkotikų, nei sekso siautulio, nei nuo svaigalų. Dirbantieji su tuo mūsų jaunimu patvirtins, kad įvairių subūvimų, konferencijų, sąskrydžių, stovyklų ir suvažiavimų dienomis, visada būna puošėvū, dabitų ar lyderių — tai būdinga tiek vyruksams, tiek ir merginoms, — kurie salų, stovyklų, motelių ar hotelių užkulisuose bando rasti draugų ir draugijų, norinčių pasismaginti narkotikais, alkoholiu... Kai kas net tvirtina, kad tūl didmiesčių kai kuhoteliai aplamai nepageidauja lietuvių jaunimo savo pastatuose.

Šios skilties autoriui yra žinomas vienas atsitikimas Kanadoje, kada viena kanadinė jaunimo organizacija, užleisusi lietuviškojo jaunimo susitelkimui savąją stovyklavietę (eina kalba apie studentiško amžiaus jaunimą), sekančiais metais prašoma jau nesutiko patalpų nuomoti, nes rajono aplinkoje rado primėtytų vyriškų profilaktinių priemonių...

Gana panašus atvejis buvo ir JAV, kada vienoje vietoje, pasibaigus vienos akademinės organizacijos trideniui suvažiavimui, vietovės šeiminkai susidūrė su panašiai, kaip kanadiečių problema.

Nepaslapstis, kad garsieji "rock" muzikos festivaliai, sutraukia šimtatūkstantinę auditoriją, prisivilioja ir nedidelį lietuvių dalyvių skaičių. Gana gerai žinoma, kokioje atmosferoje ten laikas leidžiamas ir kaip. Didžiosios spaudos reporterių pranešimais, už penkinę ten gali pamatyti ir kelio liką kopuliojančių porų, nes jiems reikalingas pinigais narkotikams. Viešai jie ten parduvinėjami, neribotos laisvės, laisvės ir laisvės vardu...

Osvalginimasi "tauriais" gerimais mūsų jaunimas mato ir paveldi iš savo namų aplinkos. Čia jau pavyzdžiai neatšaukiamai tikri. Niekas, joks įvykis mūsų tarpe neapsina be atkėmšamų butelių ir stiklų pildymo — sveikatos linkint sau ir kitiems. Ar galima norėti, kad jaunosios akys ir protai nesektų tėvų pėdomis?

Padėtis gal ir nėra tokia katastrofiška, bet prieš rimtus kasdienybės reiškinius jau nebegalima toliau praeiti užmerktois akimis. Ir mūsų jaunimui, lygiai kaip ir vietiniam, graso lygiai tie patys pavojai. Ar yra galvojančių kitąp?

Z. Piečaitienė, D. Petrutyte ir M. Varnienė pedagoginių Montessori priemonių parodoje.

pakeisti priemones kitomis ir ramiai dirba. Tai nėra žaidimas arba fantazavimas, bet tikras koncentruotas protinis darbas. Šitokioje aplinkoje — ir tikrai šitokioje — vaikas yra laisvas pasirinkti užsiėmimą, pasirinkti darbui vietą ir dirbti su pasirinktąja priemone taip ilgai, kaip jis nori.

Kita vertus, šitas kambarys vis dėlto neprimena mokyklos kambario, kaip mes esame pratę jį matyti. Nėra suolų, surikiuotų eilėmis, nėra nė paaukštinto mokytojo stalo. Kartais gali atrodyti, kad nė pačios mokytojos nėra. Gal būt, ji kampelyje, priklaupti ant grindų rodys vaikui, kaip reikia sudarinėti žodžius iš kilnojamų raidžių.

Čia nėra būrio suoluose įkalintų mokinių, kuriuos mokytojas moko, o jeigu kuris negali susikaupti, arba nepajėgia sekti pamokos — yra nubaudžiamas. Mokytojas tradicinėje mokykloje turi teisę laisvai judėti ir kalbėti, o mokiniai privalo tylėti, ramiai sėdėti, pasyviai klausytis ir išmokti. Šitokie vaikai tuščiaime asfaltuotame kieme pertraukus metu savo energiją išlieja neproduktingai.

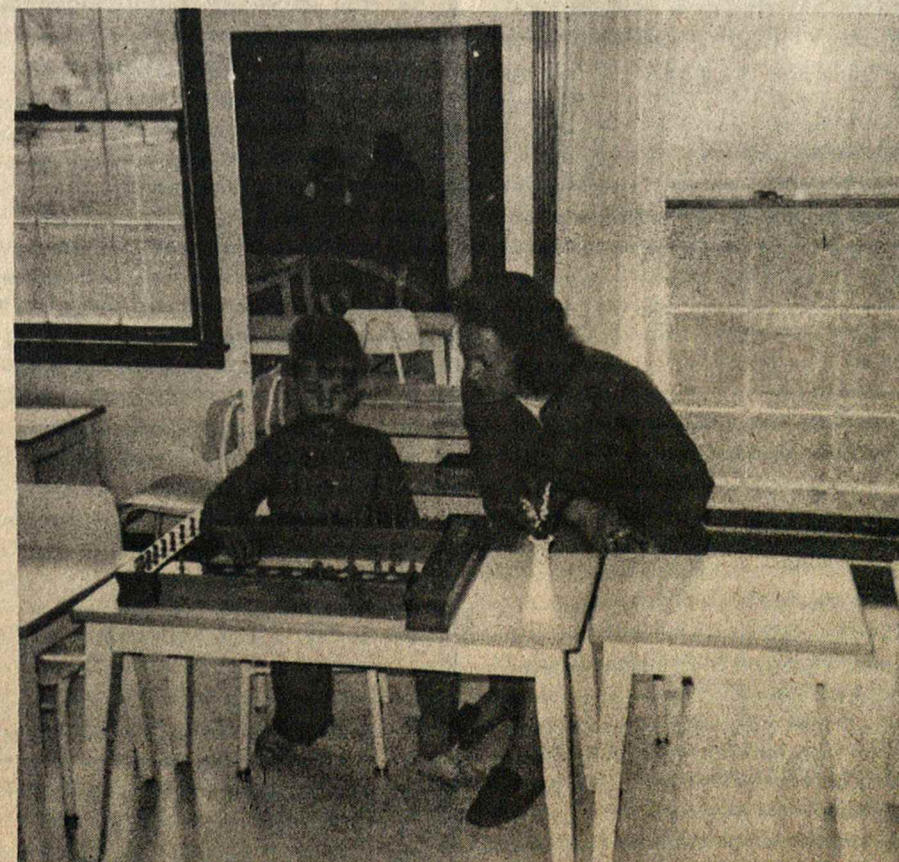
Tačiau jaunas protas vystosi tikrai per sintetinį judesį,

sam tam naudojamas specialiai paruošta medžiaga. Šitame kambaryje 3-5 m. amžiaus vaikas pats pasirenka sau darbą ir dirba jį savaimingai, spontaniškai, niekieno neverčiamas ir su niekuo nerungtinaudamas.

Tokiu būdu yra apeinamas pavojus vaikui pervargti arba išgyventi menkumo bei nepilnavertiškumo jausmus ir kitokių jaudinimų, kurie vėliau liks amžiuje išsivysto į visokias komplikacijas.

Dvidešimtojo šimtmečio pradžioje dr. M. Montessori, susirūpinusi, kad, palyginti, mažai dėmesio kreipiamą į priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymą, ryžosi pedagoginiam pasauliui įrodyti pirmųjų kelerių amžiaus metų svarbą. Su tuo klausimu ji susidūrė, auklėdama protiniai atsilikusius vaikus. Pastebėjusi nepaprastą pažangą jų intelekto augime, ji savo metodus ir medžiagą pritaikė normaliems vaikams, įsteigdama pirmuosius vaikų namus 1907 metais Romoje.

Mokyklos garsas pasklido visame pasaulyje. Steigėsi naujos mokyklos, buvo organizuojami paruošiamieji kursai mokytojams. Pati dr. Montessori, keliaudama ir

Z. Piečaitienė su Tomu: kiekvienam vaikui skiriamas individualus dėmesys.

FILATELIJA IR LIETUVA

Pašto ženklas šiandien, šalia savo tiesioginio uždavinio — būti pakvitatavimu, — turi įvairių kitokių užduočių, kurių pats svarbiausias yra propaganda.

Filatelijoje visi pašto ženklai įtraukiami į katalogus. Jei valstybė ir žuva, jos pašto ženklai kataloguose lieka ir toliau, kartojami visose naujose laidose, juos filatelista renka, jų kainos kyla.

Lietuviams filatelija yra ne tik pašto ženklų rinkimas, bet ir reikšmingas lietuviškas darbas tarptautinėje plotmėje. Lietuvos pašto ženklus rinko ir teberenka daug kitataučių, o kas tuos pašto ženklus renka, dažnai ieško apie juos informacijų. Su pašto ženklais eina jau ir mūsų istorija, ir geografija, ir mūsų politinės problemos. Su filatelija turinti ryšio lituanistika mielai skelbiama daugelyje filatelijos laikraščių įvairiomis kalbomis įvairiuose kraštuose. Yra tokių amerikiečių filatelijos laikraščių, kurie lietuvių šventes paminėjo keliolika straipsnių.

Pavergtoje tėvynėje yra nemaža filatelijų. Sovietuose buvo laikų, kada buvo galima į katorgą patekti be jokių teismų vien už tai, kad esi filatelistas. Dabar Lietuvoje jau veikia filatelijų draugija, kuri yra padalinys visos Sovietijos filatelijų draugijos. Sovietai suprato filatelijos propagandinę reikšmę, už tai jų filatelija užsiima tik tarybinėmis temomis. Lietuvoje išleido ir knygą apie filateliją. Nepriklausomos Lietuvos pašto ženklai joje visiškai nutylėti. Jį parodose Lietuvoje rodomi sovietų pašto ženklai, mėgiami Lenkijos, Castro Kubos pašto ženklai, bet Lietuva pakenčiama tik tam tikrame apiformime.

Pats okupantas leidžia dabar "lietuviškų" pašto ženklų tik su komunistine tematika. 1960 m. Lenkija savo pašto ženklais minėjo Žalgirio mūšį, kaip lenkišką įvykį. Lenkai minėjo labai plačiai, o Lietuvoje buvo tik privatus antspaudas ant sovietinio pašto ženklo su Vilniaus vaizdu. Bet ir šis antspaudas jo autoriui kaštavo kalėjimo bausmę.

Taip dalykams klostantis, išeivijos filatelista žino, kad jie atstovauja ir nepriklausomą Lietuvą. Išeiviai turtingų

rinkinių išsivežė iš tėvynės, dabar negaili energijos ir pinigų, daug ko vertingo randa pas kitataučius. Tuo labiau, kad nepriklausomoje Lietuvoje paštų vadovybė buvo tokiose rankose, kad filatelinės vertybės buvo nukreiptos į užsienį.

Dabar mūsų pašto ženklai yra užtikrintas įrodymas, kad buvo nepriklausoma Lietuva.

Šiuo metu išeivijoje veikia keturios lietuvių filatelijų draugijos. Chicagos lietuvių filatelijų draugija narių skaičiumi yra didžiausia. Ji taip pat yra ir seniausia, įsteigta 1946 m. Jos sumanytojas ir steigėjas — senas Amerikos lietuvių veikėjas Ignas Sakalas, dar nepriklausomybės laikais už lietuviškus rinkinius gavęs premijų Amerikoje. Jo talkininkas ir pirmasis biuletenio redaktorius Benediktas S. Jurėnas. Draugija surengė eilę pašto ženklų parodų. Šešioliktoji paroda šiais metais rengiama Balzeko muziejuje spalio 23–25. Šios parodos vyriausiasis tvarkytojas yra Benediktas S. Jurėnas.

Draugija leidžia rotatorium spausdintą mėnesinį biuletinį. Dabartinė valdyba: pirm. J. Žygas, vicepirm. S. Ivanauskas, sekr. V. Urbonas, išd. V. Lesnias ir biuletenio redaktorius E. Petrauskas. Šiuo metu draugija turi šimto narių ir jaunių filatelijų būrelį Cicero. Tik nedidelė narių dalis gyvena Chicagoje. Draugijai priklauso ir kitataučiai.

New Yorko Lithuanian Philatelic Society įsikūrė 1954. Keturi kartus per metus jie išleidžia biuletinį anglų kalba. Society turi daug ne lietuvių narių. Dalyvauja lietuvių ir kitataučių filatelijos parodose. New Yorko draugija turi daug narių su labai dideliais lietuviškų pašto ženklų rinkiniais. Gausu ir Lietuvos pašto ženklų žinovų, plačiai pasireiškusių lietuvių ir amerikiečių filatelinėje spaudoje. Ypač pažymėtinas biuletenio redaktorius W. E. Norton.

Nuo 1964 m. veikia Toronto, Kanadoje, lietuvių filatelijų ir numizmatikų draugija. Draugija leidžia informacinį biuletinį, kurio jau išėjo 15 numerių. Draugija ir atskiri asmenys rengė ir dalyvavo kitų parodose. Čia lietuviams tenka bendrauti su kitais bal-

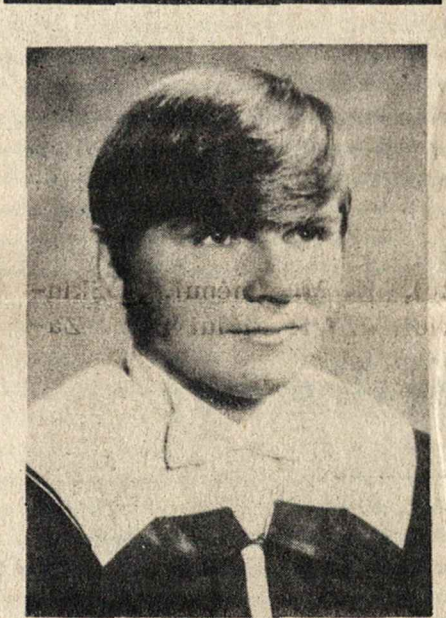
tiečiais, gausniais ir pajėgiais. Lietuviai surengė vieną baltiečių ir vieną savo parodą. Savo paroda buvo pakartota ir Hamiltone. Išleido 50 metų nepriklausomybei atminti medali. Toronto draugija negausi, bet pasižymi savo narių darbštumu. Dabartinės valdybos pirm. P. Morkūnas, sekr. ir biuletenio redaktorius kun. B. Jurkšas.

1967 m. įsteigta lietuvių filatelijų draugija Kalifornijoje. Jos iniciatorius ir pirminkas — Kazys Karuža. Draugija turi 20 narių. Jau surengė vieną parodą, kurią aplankė apie 1500 svečių.

Spalio 23–25 d. d. Chicagos Balzeko muziejuje turėsime lietuvių filatelijos parodą. Paroda skiriama Lietuvos Steigiamojo Seimo 50 metų sukakčiai paminėti. Stieklama, kad jos atbalsis būtų galimai didesnis amerikiečių filatelijų spaudoje. Spalio 12 d. didžiausias amerikiečių filatelinis laikraštis "Linn's" visą numerį skiria Lietuvai.

Parodoje su savo eksponatais dalyvaus ir kitų draugijų nariai. Pašto ženklais, daugiausia įvairia lituanistika, bus užpildyta daugiau kaip 200 rėmų. JAV pašto įstaiga čia tris dienas antspauduos korespondenciją specialiu antspaudu.

L.

Komercijos kursą Otavos universitete išlaikęs ir egzaminus išlaikęs Romas Jakutavičius šimtą gavo bakalauro laipsnį.

Pradėjęs dirbti savo specialybėje Otavoje, Onos ir Petro Jakutavičių iš Val de'Or miesto sūnus Romas studijas tęsia vakarais ir siekia magistro laipsnio.

Romas Jakutavičius gimė 1948 m. Vokietijoje.

IŠ SOSTINĖS LIETUVIŲ GYVENIMO

Šeštadieninė mokykla naujosios mokslo metų pradėjo rugsėjo 19 d. Pamokos vyksta Ottawa Teachers College patalpose, Lisgar gatvėje. Yra dvi klasės: jaunesniųjų su 10 mokinių ir vyresniųjų su 6 mokiniams. Mokytojos: P. Ancevičienė ir A. Paškevičienė, vedėja. Tėvų komitetas šioms metams buvo perrinktas tas pats: V. Radžius — pirmininkas ir Jurkienė — išdininke.

Paskutinis šių metų sąskrydis-gegužinė įvyko pas Leverins — Campbell's Bay vietovėje. Dalyvavo svečių iš Deep River, Pembroke ir kitų vietų.

KLB apylinkės pirm. ta proga trumpai priminė Steigiamojo seimo 50 metų sukaktį ir painformavo apie vietos reikalus.

Kaip jau spaudoje buvo skelbta, spalio 24–25 dienomis Otavoje posėdžiaus

Krašto taryba. Ta proga Krašto valdyba įteiks valstybinei bibliotekai eilę vertingų lietuviškų knygų. Įteikimo iškilmes praves Krašto valdybos kultūros reikalų vadovė dr. M. Ramūnienė.

Vietos apylinkės valdyba, globojanti visas tas iškilmes, ruošia ten pat dailininkės Anastazijos Tamošaitienės pagerbimą, jos 40 m. kūrybinio darbo ir 60 m. amžiaus sukakčių progą.

Šeštadienį, 10.30 val., prieš posėdžių pradžią, bus jos tautodailės darbų parodos atidarymas. Parodą atidaryti yra kviestas PLB pirm. S. Barzdukas.

Posėdžiams pasibaigus, apie 7 val. vakaro, įvyks A. Tamošaitienės pagerbti aktas — akademijs.

Po to, knygų įteikimo iškilmės, dalyvaujant svečiams nelietuviams. Po visų iškilmių ruošiamos valėsės.

Visos iškilmės įvyks Valskybinės bibliotekos ir archyvo ištaiginguose rūmuose, 235 Wellington Str.

Laukiama į šias retas iškilmes atvykstant aukštųjų mūsų bendruomenės pareigūnų, svečių, gausių A. Tamošaitių gerbėjų ir gyvastingųjų vietos ir plačiųjų Otavos apylinkių lietuvių.

Albinas Vilniškis

hamilton

AUKURO SUKAKTIS

Hamiltono mėgėjų dramos teatras "Aukuras" rudenį ruošiasi šventei — atšvesti 20 metų jubiliejų. Numatyta trijų dienų dienotvarkė.

Lapkričio 6 d., penktadienį, Aušros Vartų bažnyčios salėje, bus "Aukuro" dekoratoriaus dail. Algirdo Trumpicko tapybos paroda, kartu su "Aukuro" buvusių pastatymų įdomesnės butafortijos paroda. Po parodos atidarymo, "Aukuro" jaunimo grupė pasirodys su menine programa.

Lapkričio 7 d., šeštadienį, Jaunimo centro salėje bus iškilmingas sukakties balusšokiai. Visuomenė kviečiama sekti spaudą dėl tolimesnių

baliaus informacijų.

Lapkričio 8 d., sekmadienį, "Aukuras" stato premjerą — Balio Sruogos 3 veiksmų komediją "Dobylėlis penkialapis". Po premjeros — oficialūs sveikinimai.

"Aukuro" valdyba kviečia visus tautiečius, taip pat buvusius narius gausiai atsilankyti ir tinkamai paminėti šią garbingą dramos teatro 20 metų sukaktį.

Vyt. K. VYKSTA

LIETUVIŲ DIENON

Be Gyvatario, Lietuvių dienon Londone vyksta vietos LB pirm. K. Mileris ir gausus būrys tautiečių. Vykty jų dar daugiau, jei būtų sutapęs nedarbo savaitgalis. Čia dauguma dirbančiųjų darbą atlieka pamainomis, todėl darbo dienos praleisti nesiryžta, nes tai kainuotų apie 30 dol. Zp

GYDOSI

Hamiltono miesto ligoninėje gydos P. Kareckas ir "Aukuro" ilgametis vaidintojas Albinas Stasevičius po gana rimtos operacijos. Zp

IR VĖL NAUJA ŠEIMA

Pavasari J. Steiblys iškviatė Kanadon apsigyventi savo žmonos sesutė Stasė iš Lenkijos teritorijos. Stasė, čia apsigyvenusi, sumezgė nemažą pažinčių, o rugsėjo 19 d. priėmė moterystės sakramentą su Antanu Verbiuku. Aukso žiedelius sumainyti jiems padėjo ir amžiniams ryšiams juodu surišo klebonas kun. dr. Tadaraukas A. Vartų parapijos bažnyčioje.

Tur būt, Hamiltono liet. kolonija turi didžiausią lietuvių skaičių, atvykusių iš Suvalkų trikampio. Jos čia atvykusios nespėja sušilti nė kojų: tuoj išteka. O vyrai, bent iki šiol, jomis visi patenkinti. Zp

st.catharines

SLA KUOPA

Rugsėjo 20 d. įvyko SLA 278 kuopos visuotinis narių susirinkimas. Buvo aptarta daug svarbių reikalų. Susirinkime turėjome svečių visuomenininką A. Šetiką. Jis nuoširdžiai remia SLA veiklą.

o taip pat ir jo dukros bei sūnus nuolat reišikiasi visuomeninėje veikloje.

Vienas iš svarbiausių dienotvarkės punktų, kurias perskaitė kuopos pirm. P. Polgrimas, buvo SLA seimo delegatės pranešimas.

Iš pranešimo paaiškėjo, kad seime kuopų delegatė neturėjo progos kiek galima plačiau išsikalbėti organizaciniais reikalais. Prieš seimą kuopų pageldavimai jau iš anksto įstatų komisijos buvo atžymėti kaip nepriimtini ir įrašyti į 56-tą seimo raportą — leidinį.

Tad kyla klausimas, kam dar kuopų delegatams vykty į tą seimą? Ar tam, kad tik paploti įvairių komisijų nuosprendžiams? Ir kas tuomet SLA organizacijoje yra vyresnis — ar susirinkęs seimas, ar komisija?

Buvo diskutuota ir SLA nariams ligoje išmokama pašalpa. Pasirodo, kad SLA nariams, sulaukus 56 m. amžiaus, pašalpa ligoje yra mažinama 10 nuoš., bet mokesčiai nėra mažinamas.

Kaip ir praeityje, taip ir šiais metais SLA 278 kp. nutarė ruošti Naujų metų sutikimą, bet visai kitoje vietoje, t.y., Niagara Falls, Ont. Šiais metais sutiksime Naujus metus jau daugumai lietuvių žinomoje lietuvių savininkų svetainėje "Venetian Tavern", 1355 Ferry Str., Niagara Falls, Ont.

Svečių patogumui bus užsakyti autobusai, kurie visus norinčius nuvež ir parvež į namus.

Dar aptarti ir SLA vajuos reikalai. Po susirinkimo buvo kukliai pasivalšinta. K. Krps.

toronto

PRANEŠIMAS

Spalio 25 d. šaukiamas Toronto VI. Putvio šaulių kuopos susirinkimas, kuris įvyks šv. Jono Kr. parapijos salėje. Pradžią 4 val. p.p.

Bus svarstomi su kuopos veikla susiję reikalai. Šauliams ir šaulėms dalyvavimas būtinas. Kuopos v-ba

J. I. B. vaistai, patentuoti Šveicarijoje Nr. 458628, registruoti JAV ir Europoje, ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskaną, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, grąžina natūralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS. 100 procentų garantuoti, J. I. B. vartodamas 8 uncijas 16 savaičių, nebūsi nei plikas, nei žilas.

Užsakymus su \$6.00 money orderiu siųsti: JIB Laboratorija, 2498 Dougall Ave., Windsor, Ont.

KELEIVIS

18 metų, esate girdeje, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vienį giria, kitų peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš įsūr (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pasitikejimą.

Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$6.00.

Jou galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendariu. --- Kaina \$1.00.

SĖJA

Tautinės, demokratines minties menesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius Grožvydas Lazauskas. Administracijos adresas: Juozas Urbelis 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA. Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

6 psl. — NEPRIKLUSOMA LIETUVA, 1970. X. 14

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

5 1/2% už depozitus
6% už sėrus (numatoma)
7% už 1 m. term. dep.
7 3/4% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už mortgicijus

8% už asm. paskolas

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% ikainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBE apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniai uždaryti).

BUSTINE: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

DOVANOS BE MUITO: Lietuvų, Latvių, Estių, Ukrainų ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu.

Motociklai, automobiliai, automobiliams motorai, skalbiamosios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos ir radijo priimtuvai, šaldytuvai ir t.t.

Norint pasiūsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mūsų paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Prieš pradėdami ruošti siuntinį prašome rasti laiko ir pasiteirauti kiek ko galima viename siuntinyje siųsti, nes nuo 1969 m. spalio mėn. daiktų ir ypač medžiagų kiekiai yra sumažinti. Be to, jei turima neišskum, prašome klausyti, telefonuoti bei rašyti — mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam pasitarnavo ir pasirodžiusi patarnauti ateityje. LIETUVIŲ ISTAIGA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro;

šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3698

Savininkai A. ir S. KARUZA

TRAGIŠKA IŠKYLA

Montrealiečiai P. Veronikaitis ir P. Jocius, važiuodami automobiliu į Lietuvą dienas Londone, susidūrė su sunkvežimiu ir abu buvo užmušti.

Abu buvo restoranų savininkai Montrealyje.

AUKSINĖ SUKAKTIS

Spalio 12 d. sukanka Adelės ir Prano Skruibių vedybinio gyvenimo 50 metų — aukstinė — sukaktis.

Pranas Skruibis yra mosėdiškis, o penkiolikos metų amžiaus sulaukęs, 1912 m. atvyko į Kanadą, kur pradėjo dirbti pieno pramonėje. Skotijoje gimusi Adelė Popliutė Kanadon atvyko vos dviejų metų amžiaus, vadinasi, ją jau galime laikyti visiškai tikra montrealiete, kur ji visą laiką ir išgyveno.

1920 m. spalio 12 d. Adelė Popliutė lietuviškoje Montreale šv. Kazimiero parapijoje išteikėjo už Prano Skruibio. Jie susilaukė trijų dukterų ir dviejų sūnų. Visos dukterys ir vienas sūnus yra vedę, na, o seneliai susilaukė ilgai net trylikos vaikėlių: trijų berniukų ir dešimties mergaičių.

Montrealiečiai lietuviai su kaktininkais Skruibius, tur būt, visi pažįsta, bet labiausiai jie, matyt, išpopuliarėjo savo ūkiu, kurį jie įsigijo dar 1947 m. Nuo 1952 m. Skruibiai savo ūkyje Pointe Fortune nuolatos gyvena, o tą ūkį jie paverė tikra vasarviete. Ten vasarą ne vienas lietuvis leidžia atostogas, na, o visos Montreale lietuvų organizacijos Skruibių vasarvietėje ruošia gegužines ir iškylas.

Nepaskutinėje eilėje paminėtina, kad Skruibiai yra uolūs lietuviškos spaudos skaitytojai ir rėmėjai. Tokį "Keleivį" Skruibiai skaito jau daugiau kaip 50 metų, o Nepriklausomąją dar nuo jos vystyklų dienų.

Spalio 17 d. kone 300 Skruibių giminių, draugų ir pažįstamų susirinks šv. Kazimiero parapijos salėje, kur

IŠNUOMUOJAMAS BUTAS viengungis, pusrusis, su pilnu apstatymu. 70 dol. mėn. Skambinti J. Staikačiui tel.: 365-8666 arba 365-0691.

IŠNUOMUOJAMAS DIDEĖS KAMBARYS moteriai ar vyrui Cote St. Paul apylinkėje, netoli AV liet. bažnyčios. Skambinti tel. 768-7478.

Vienintelė, Kanados valdžioje registruota lietuviška natūralaus gydymo sveikatos klinika. Mediciniškas ir pooperacinis gydymas. Psichologinė terapija. Masažai. Elektronika, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fiziniai gydymieji judesiai, -- hydro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D. N.Pt. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE3-8008.

prieš 50 metų jie buvo su-tuokti. Susirinks ir atšvės tą gražią pavyzdingos lietuviškos šeimos aukstinę sukaktį.

NUŽUDYTAS

JUOZAS LAURINAITIS

Spalio 6 d. savo krautuvėje buvo nužudytas 62 m. amžiaus Juozas Laurinaitis.

Velionio sūnus Antanas Laurinaitis, kurio foto atelje yra nužudytojo parduotuvės antrame aukšte, popietėje išgirdęs triukšmą, nusileido žemyn ir rado savo tėvą gulintį kraujo klane. Velionis buvo nužudytas keturiais dūriais mėsininko peiliu.

Nužudytasis Juozas Laurinaitis buvo gerai žinomas Montreale lietuvų bendruomenėje. Kilęs iš Krakų, Kėdainių apskrity, velionis į Kanadą atvyko tarpukarėje. Nuolatos dalyvaudavo lietuviškajame gyvenime, buvo Vytauto klubo, Lito ir kitų organizacijų narys, ilgametis NL rėmėjas.

Juozas Laurinaitis paliko liūdinčią našlę Mariją, dukteris Julę ir Nelę, sūnų Antaną.

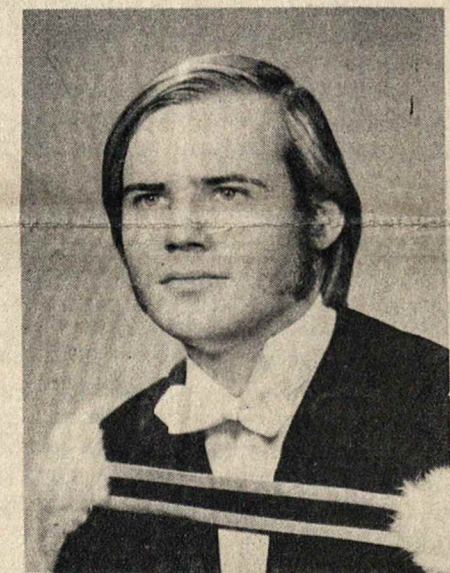
Velionis buvo palaidotas iš šv. Kazimiero bažnyčios spalio 10 d.

ŠEŠI ŠIMTAI PELNO

Šv. Kaz. parapijos tradicinė grybų vakarienė spalio 3 d. gerai pasisekė. Suplaukė apie 170 svečių, jų tarpe svečiai iš Lietuvos J. Vekteris, AV par. komiteto pirm. P. Girdžius su žmona, A. Šimonėliai iš Kalifornijos.

Vakariene davė 608 dol. pelno.

BAIGĖ CHEMIJĄ

Su pagyrimu šimet baigęs chemijos studijas Montreale Loyolos kolegijoje ir gavęs bakalauro laipsnį, Gintaras J. Adomonis išvyko į JAV. Studijas magistro laipsnį gauti Gintaras Adomonis tęs Naujosios Meksikos universitete, Albuquerque, kur gavo stipendiją.

VAKARIENĖ

Šv. Kaz. parapijos komitetas lapkričio 14 d. ruošia specialią loterijos vakarienę, kurios me-

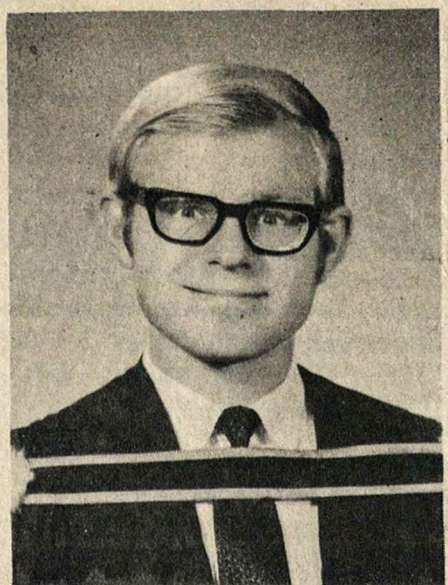
tu bus įvykdytas laimėjimų traukimas.

Tai pirmas tokio pobūdžio renginys, kuriame laimingiesiems atiteks daugiau kaip 50 laimikių. Bilietai išgytini iš anksto klebonijoje arba pas par. komiteto narius.

NAUJAS

INŽINIERIUS

Ladas Marius Giriūnas šiais metais McGill universitete baigė elektros inžineriją bakalauro laipsniu.

Gimęs Anglijoje 1948 m., Ladas su tėvais atvyko į Kanadą, kur baigė Cardinal Newman gimnaziją, lituanistinę mokyklą, muzikos mokyklos akordeono klasę ir Goethe's institute Münchene vokiečių kalbos kursą.

Ladas rado laiko lietuviškai veiklai. Aktyviai reiškiasi moksleivių ateitininkų organizacijoje.

Vėliau, kaip pirmasis Studentų ateitininkų draugovės organizatorius Montrealyje, visą studijų laiką buvo valdybos narys ir moksleivių stovyklose — nuolatinis vadovas. Laisvalaikiais mėgsta muziką ir fotografiją.

LANKĖSI

CHICAGOJE

Antanas Vilimas su žmona lankėsi Chicagoje pas savo brolių, kur dalyvavo giminaičių vestuvėse. Grįždami Vilimai aplankė ir savo sūnų Joną Vilimą Oshawoje, Ont.

NAUJI LITO NAMAI

Lito namų komisija, susidedanti iš P. Rudinsko, P. Petronio, J. Ladygos, V. Piečiūčio ir Ig. Petrausko, nutarė pasiūlyti Lito valdybai apsvarstyti sklypo įsigijimo ir projekto sudarymo klausimus.

Patalpų nuomavimo ar senesnio pastato įsigijimo klausimu komisija pasisakė neigiamai. Vieta siūloma prie Aušros Vartų bažnyčios, ant neužstatytų parapijos sklypų, jeigu tik parapija sutiktų juos perleisti prieinamomis sąlygomis. Komisijos įsitikinimu, perėjęs į tinkamas patalpas,

HENRY'S Beer Garden

VIETA, KUR LIETUVIAI LINKSMAI LAIKĄ LEIDŽIA...

— BAVARIŠKAS ORKESTRAS
— VOKIŠKAS MAISTAS
— LOEWENBRAEU ALUS
— PUIKI NUOTAIKA

2161 ST. CATHERINE EAST, MONTREAL (Vytauto klubo antrame aukšte)

ATLIEKAMI ĮVAIRŲS MŪRINIMO DARBAI IR VISOKIERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING), VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEO.

M. Krauza

10167 48th Avenue, Montreal 477 Tel. 665-2278

Litas galėtų gauti nemažą naujų narių iš lietuvių ir kitataučių tarpo.

MIRĖ

M. MACKEVIČIENĖ

Spalio 4 d. Reddy Memorial ligoninėje mirė Mikasė Klangauskaitė Mackevičienė, palikusi vyrą Miką Mackevičių, dukterį ir žentą J. ir J. Stulginskus, tris vaikaičius ir seserį Marcelę Vaitkuvienę.

Palaidota spalio 7 d. iš AV bažnyčios.

MIRĖ

Spalio 7 d., 51 m. amžiaus sulaukusi mirė Elena Adomienė. Prieš 8 metus susirgusi velionė buvo kelis kartus operuota, bet pasveikti nepavyko...

Velionė svetur gimusi, visą laiką išgyveno Montrealyje. Paliko našlį Joną, motiną ir brolių Edvardą Lenkaitį. Palaidota spalio 10 d. iš šv. Kazimiero bažnyčios.

E. LENKAITIS

LIGONINĖJE

Po operacijos Royal Victoria ligoninėje vis dar gydomas Edvardas Lenkaitis.

Edv. Lenkaitis tarnauja Montreale miesto policijoje vyr. leitenanto laipsniu.

GIMĖ

DUKRELĖ

Aušra Lukoševičiūtė ir Sigita Baršauskaitė susilaukė pirmagimės. Dukrėlės vardas — Ingrė.

SUSIRGO

Elzbieta Kirstukienė netikėtai susirgo, buvo nuvežta į Verduno ligoninę, kur jai buvo padaryta operacija.

Operacija buvo sėkminga, ir ligonė sveiksta namie.

PADĖKA

Montreale lietuvių nepriklausomojo Vytauto klubo valdyba nuoširdžiai dėkoja J. Adakauskui, L. Gudui, K. Gudžiūnui, J. Kisieliui, P. Kležui, P. Kumzai, J. Lubinskiui, K. Martinėnui, J. Skinikiui, J. Vieračiui ir A. Zabukui už talką dažant ir dailinant Vytauto klubo patalpas.

Klubo valdyba

W. LAPENAT

General Construction Reg'd.
89 Orchard Street LaSalle, Que.

*** **

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.

LAURINAITIS JUOZAS

Tel. 524-0209

DĖMESIO, DĖMESIO! Parduodu alų perkama kaina, visų rūšių minkštą gėrimą po \$2.00 už case, Varškę 5½ sv. už \$2.10. Pigiausiomis kainomis šviežias ir rūkytas dešras ir kitus produktus. Atvykite patys į krautuvę - 1918 Frontenac St. (PRIE PAT METRO)

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

601 St. John Road

TEL. 695-3883

POINTE CLAIRE, QUE.

(M. Rutkauskas)

- Atliekame prabėgimo ir kapitalinio auto-mažinų darbus.
- Taip pat pataravimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
- Tikslai keliolika minučių iš Montreale greičiu Nr.40 arba Nr.20. Atvažiuojant neapsiriksime!

Lafleur Radio Taxi

Savininkas Alfonsas Viskantas.

SKAMBINKITE

iš visų vietų LaSallėje.

tel. 366-8300 — kasdien

24 valandas.

SPECIALIOS KAINOS:

- Krikštynoms, vestuvėms ir laidotuvėms
- Į užmiesčio tolimesnes ir kitu miestu vietas

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

TEL: garažo 366-0500 namų - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.

7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.

SAV. G. DESROCHERS.

(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

TEL. 769-2941

239 FOURTH AVENUE

(at Wellington St.)

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky-mus, vyriškus palтус, kostiumus ir kel-nes. Aukštos kokybės medžiagos.

Windsor

DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.

1205 Church Ave. Verdun, P.Q.

Tel. 768-6679.

Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greihus.

Valome visokius drabužius, langų užuolai-das, lovų užtiesalus, antklodes, karpetus, sopkas ir visa kitą namu apyvoka.

Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengta moderniausia drabužių apsaugą (storage) ir greitą patarnavimą.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 366-3884

... KIAUSAS ir J. SIAUCIULIS

347 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION

BUILDING MATERIALS

7882 BLVD. CHAMPLAIN

coin 81ème Ave., LaSalle

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINE MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas.

P. išdirbiniai ir visa kt.

HIGHLAND AUTO BODY

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

LAURENT DAIGNEAULT

Président

- DEMON
- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION DODGE

7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

Tel. 365-3364

- Išorės taisymas
- dažymas
- ratų derinimas
- kiti remontai

Visų firmų automobiliams

De La Verendrye Blvd. ir Hebert kamps

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

• Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai

• Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai

• Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

ĮVAIRIOS PROGOS

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

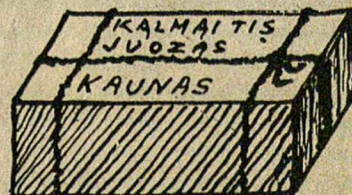
T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL, QUE, CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius be siųsti siuntinius tiesiai iš Montreale.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą) už apsiųstus nuolaida iki **50%**

- Parduodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

KRONIKA

JAUNATVIŠKAS SUSITIKIMAS LONDONE

Daugiau kaip tryliką šimtų lietuvių spalio 9-11 d. d. susplaukė į Ontarion Londoną atšvesti šešioliktosios Kanados lietuvių dienos.

Viešnios ir svečiai iš visų Kanados provincijų, pradedant Nova Scotia ir baigiant Vakarais, be to, nemažas būrys iš Detroito, Clevelando, Chicagos ir kitų JAV vietų iš tikrųjų, tur būt, atstovavo patį geriausią Š. Amerikos lietuvių skerspūvį, ypač prisiminus, kad apie 40 nuoš. susirinkusiųjų buvo jaunimas.

Iškilmingoje dalyje susirinkusius lietuvius sveikino ministro pirmininko Pierre Trudeau atstovas, Ontarion provincijos vyriausybės atstovas, Ontarion Londono burmistras ir Londono universiteto atstovas. Susirinkusiuosius taip pat sveikino PLB pirm. St. Barzdukas, KLB pirm. dr. S. Čepas ir Vliko vicepirm. dr. Nemickas. Eilė sveikinimų buvo atsiųsta raštu.

Suvažiavusius lietuvius pasitiko ant Londono rotušės iškelta lietuviška trispalvė, susibūrimo renginius keleriais atvejais rodė vietinė televizijos stotis ir aprašė vietos laikraštis.

Nedidelė, vos 70 šeimų apimanti Ontarion Londono lietuvių kolonija įveikė didžiulį organizacinį uždavinį, sutraukė šimtus jaunimo ir surengė vieną pačių jaukiausių Lietuvių dienų. Jiems priklauso nuoširdus pripažinimas.

Platus iliustruotas reportažas apie Lietuvių dienas bus išspausdintas ateinančią savaitę.

ITEKIMO IŠKILMĖS

Vinco Krėvės vardo literatūros premijos itekimo iškilmės įvyks šeštadienį, spalio 24 d., 7 val. vak., Chateau Champlain viešbutyje, Montrealyje.

Iškilmų-balius rengėjai — Akademinis sambūris kviečia dalyvauti visus Montreale ir kitų vietovių lietuvius, ne tik jaunimą, bet ir jaunimo tėvus. Vieno rengėjų žodžiais, "nors kartą metuose išeikime iš sklepų ir vakarą praleiskime iškilesnėje aplinkoje, tokioje aplinkoje, kuri ir tinka iškilmingai pagerbti iškilų lietuviškojo žodžio kūrėją".

Apie lietuvių Akademinio sambūrio balių pranešė ir "The Montreal Star" dienraštis savo skiltyje.

DR. F. JUCEVIČIAUS KNYGA

Kun. dr. F. Jucevičius parašė knygą, pavadintą "Tauta tikrovės ir mito žaisme", kuri netrukus išeis iš spaudos. Ištrauką iš naujosios knygos atspausdino "Laiškai lietuviams" paskutinėje savo laidoje.

Kun. dr. F. Jucevičius yra Montrealelio Šv. Kazimiero lietuviškosios parapijos klebonas.

BALTIEČIŲ DEMONSTRACIJA NEW YORKE

Spalio 18 d. jungtinė specialiai tam sudaryta baltiečių organizacija "Baltic Rally Committee" ruošia manifestaciją ir protesto demonstraciją prie Jungtinių Tautų New Yorke.

Iš lietuvių pusės į demonstracijos komitetą įeina prel. J. Balkūnas ir Batuno pirm. K. Miklas. Batuno pranešimu, be kitų lietuviškų organizacijų, demonstraciją re-

mia Vlikas, Alta ir JAV LB Centro valdyba.

Demonstracija ruošiamą Jungtinių Tautų 25 metų sukakties iškilmių proga. Demonstracijos komitetas kviečia lietuvius kuo gausiau demonstracijoje dalyvauti, o negalinčius dalyvauti kviečia žygi paremti auką.

Informacija telkiama ir aukos siunčiamos: United Baltic Appeal, 2789 Schurz Ave., Bronx, N.Y. 10465, USA. Tel. /212/ 828-2237.

DALYVAUS DEMONSTRACIJOJE

Baltiečių demonstracijoje, kuri prie Jungtinių Tautų New Yorke įvyks spalio 18 d., dalyvaus M. Cibo vadovaujamas Operetės choras.

Užsienio korespondentus konferencijoje priims Galia Žilienienė. Demonstracijos koordinatorių Kęstutis Miklas demonstracijos reikalais kalbėjo per Long Island radijo stoties WGBB ir WHLI.

P. POVILAITIS EUROPOJE

Hydro Quebec aukštas pareigūnas Povilas Povilaitis tarnybos reikalais išvyko į Europą. Lankysis Britanijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, Vak. Vokietijoje ir Švedijoje. Montreale grįžti žada už trijų savaičių.

BALTŲ STUDIJŲ KONFERENCIJA

Antroji baltų studijų konferencija įvyks lapkričio 25-29 d. d. San Jose kolegijoje, Kalifornijoje.

Konferencijoje aktyviai dalyvaus daugiau kaip 130 mokslininkų, kurie skaitys paskaitas, pranešimus arba kalbės simpoziumuose. Iš dabartinių duomenų atrodo, kad Baltiškųjų studijų skatinimo sąjungos (The Association for the Advancement of Baltic Studies) ruošiamą konferenciją baltiškąsias studijas galutinai įtvirtins tarptautiniuose akademiniuose sluoksniuose.

Dalyvių patogumui numatyta samdyti specialų Boeing 707 lėktuvą, kuris iš New Yorko išskristų lapkr. 25 d., o grįžtų lapkr. 29 d. Dalyviams iš Kanados numatytas specialus lėktuvas iš Toronto. Šių čarterių kainos žymiai mažesnės. Norintieji šita kelionės lengvata pasinaudoti, kreipiasi pas R. Gudeliene, P. O. Box 284, Oakland, N. J. 07436, USA.

TVARKO INFORMACIJA

Helen Kulber-Kulbokienė vadovauja spaudos ir informacijos komisijai, kuri rūpinasi spalio 18 d. baltiečių demonstraciją išpopuliarinti amerikiečių spaudoje. Jos vadovaujama komisija jau asmeniškai susirio su tarptautinėmis spaudos bei informacijos agentūromis. Demonstraciją organizuoja Batunas.

NUOSTOLINGA SPAUDA

Londone, Britanijoje, leidžiamas savaitraštis "Europos lietuvis" ir Nidos leidyklos knygos praeitaisiais metais davė nemažą nuostolį. To nuostolio priežastis gana paprasta: kyla kainos, pašto išlaidos, algos, o londoniškiai lietuviškieji leidiniai eilę metų savo kainų nekėlė. Nidos knygos dargi laikytinos pigiausiomis Vakaruose, ypač Amerikos kraštuose.

Leidėjai "Europos lietuvi" prenumeratą pakėlė iki 3 sv. 10 šil., o dolerio kraštuose

— iki 8 dol. metams. Populiaraus kiekvieną dieną nuplėšiamo Nidos kalendoriaus kaina taip pat pakeliama iki 3,50 dol. Brangesnės bus ir Nidos knygos.

"Europos lietuvi" ir Nidos knygas leidžia Didž. Britanijos lietuvių sąjunga ir Lietuvių Namų akc. bendrovė. Pastaroji valdo didelius namus Londone, kur veikia svetainė su baru ir yra viešbutis, ir pietinėje Anglijoje lietuvišką vasarvietę "Sodybą". Ūkinė šių įstaigų veikla leidėjus ir įgalino dengti spaudos nuostolius.

SUKAKTIS

Gausus draugų ir bičiulų būrys praeitą savaitgalį susirinko B. ir H. Nagių vasarnamyje Dainavoje ir atšventė šeimnininko gimtadienį.

Dr. Henriui Nagiui spalio 11 d. sukako 50 m. amžiaus.

ITALAI APLEIDŽIA KVEBEKĄ

Pastaraisiais metais daugiau kaip penki tūkstančiai italų apleido Kvebeko provinciją, — per CBC radiją pareiškė seniausio Kanados italų laikraščio "Il Cittadino Canadese" redaktorius Nicola Ciamarra.

Jis nurodė keletą priežasčių, kodėl italai apleidžia Kvebeką. Tai darbo trūkumas, sunkumai įsiglaudinti į prancūziškai kalbančią visuomenę ir pan. Tačiau pagrindinė priežastis esanti Kvebeko separatizmas. "Tai nacionalistinis judėjimas, o nacionalizmas gali vesti į prievartą. Jeigu Kvebekas atskirtų nuo Kanados, pirmiausia nukentėtų tie, kurie nėra Kanados prancūzai, nes jie nepriklausytų valdančiajai grupei".

N. Ciamarra nurodė, kad daug italų Kvebeką apleido prieš paskutiniuosius provincijos rinkimus, nes jie bijoję rinkimų išdavų. Jie išsikėlė kitas provincijas, bet daug grįžo atgal į Italiją, nes jie išsigando. /Canadian Scene/

MYK. KRUPAVIČIAUS SUKAKTIS

Spalio 1 d. prel. Mykolui Krupavičiui sukako 85 m. amžiaus. Be daugelio kitų, sveikinimo telegramą sukaartininkui atsiuntė ir popiežius.

Myk. Krupavičius buvo žinomas nepriklausomos Lietuvos politikas, vienas krikščionių demokratų partijos steigėjų. Jam einant žemės ūkio reikalų ministro pareigas, Lietuvoje buvo pravedta žemės reforma.

PAKVIESTAS BR. NAINYS

Bronius Nainys, JAV LB Centro valdybos pirm., Niksono administracijos yra pakviestas nariu ir specialų patarėjų komitetą viešosios nuomonės reikalams. Šis specialus komitetas veiks tiesiogėje užs. reik. ministro William Rogers žinioje.

TRŪKO INFORMACIJOS

Šių metų lietuviškoji paroda Montreale pasaulinės parodos tautybių paviljone buvusi geresnė kaip anksčiau, — pokalbyje per CFMB radiją pareiškė žinomas Montreale lietuvių visuomenininkas ir laikraštininkas J. Ladyga. Paminėjęs, kad tautybių paviljonui vadovavo M. Dvorsky, o lietuviškajai daliai — Birutė Nagienė, J. Ladyga pagyrė skoningai sutvarkytą

BENDRUOMENYBĖS

Ateivis išipilietindamas tampa pasirinktos valstybės bendruomenės pilnatiesiu nariu, bet savo tautybės tuo jis nepraranda. Tautinių savybių, siekių ir atsakomybės plotmėje jis pasilieka savos tautos nariu. Šita dviguba priklausomybė ateivių gyvenimą veda dviem skirtingom srovėm. Viena yra daugiau medžiaginė, buitinio pobūdžio, o kita išplaukia iš tautinio sąmoningumo ir atsakomybės pajutimo. Todėl visų tautų išeivijoje, šalia egzistencinio gyvenimo, vyksta kitas gyvenimas tautinių aspiracijų itakoje. Tautai pareikalauja iš kiekvieno išeivio ne tik didesnio fizinių jėgų įtempimo, bet aukštesnio dvasinio subrendimo. Didelė ar mažą tautos dalis išeivijoje turi lygiai tuos pačius siekius bei uždavinius ir tos pačios apimtys bei svarbos atsakomybę.

Šitos aplinkybės įpareigoja visą išeiviją jungtis į tautines bendruomenes. Kaip tauta be savivaldos nėra valstybė, taip tautos dalis išeivijoje be vienos tvirtos, veiksmingos, atsakingos, demokratiškai visus jungiančios atstovybės vadovybės negali sudaryti tautinės bendruomenės. Išeivijoje yra neįmanomas tautinis gyvenimas tvarkyti materialistinės filosofijos, politinės idealogijos ar kitų doktrinų pagrindais ar formomis. Tokiais pagrindais organizuojama išeivija šiandieninio gyvenimo audrose tampa mirštančia tautos dalimi.

Lietuvių išeivija susibūrusi į daugelį organizacijų. Visos organizacijos turi savo tikslus, bet kartu jos sprendžia tautinius uždavinius ir rūpinasi lietuviybės išlaikymu. Dabarties išeivijos gyvenimo sąlygose lietuviybės bei kitų tautinių savybių išlaikymo klausimas pasidarė ypač sunkus, platus ir sudėtingas. Išsklaidytas jo sprendimas nebėra pakankamai veiksmingas ir sėkmingas. Priešingai būtinai reikalingas visus tautinius reiklus spręsti tautinės bendruomenės mastu. Tai galima pasiekti tik per visų organizacijų organizaciją, kuri pasidarytų pajėgi koordinuoti visą tautinių aspiracijų reiškimą į vieną bendrą veiklą, derinti visų gyvenimo sričių veikimą, sistematingai laiku ir vietoje panaudoti visas turimas galimybes ir

ekspoziciją. Parodoje vykusių Lietuvių dienų pasisekimą jis priskyrė pirmoje eilėje Zigmo Lapino vadovaujamam Gintaro ansamblui, tačiau ir nusiskundė informacijos stoka, nes pakeltus Gintaro koncerto vietą, daug kas apie tai visiškai nežinojęs.

Pokalbis su J. Ladyga per CFMB lietuviškąją programą buvo transliuojamas spalio 7 d.

VEDĖ SKULPTORIUS

Skulptorius Antanas Brazdys Chicagoje vedė Liliją Lagūnavičiūtę. Dail. A. Brazdys gyvena Londone, Britanijoje, kur dėsto skulptūrą dailės kolegijoje ir atkreipė dėmesį savo plieno skulptūromis. Skulptoriaus tėvai ir artimieji gyvena Chicagoje.

priemonės ir būti pilnaties visų lietuvių išeivijoje atstovybe-vadovybe.

Tai nėra vieno rankos mostelėjimo darbas. Atstovybė-vadovybė negali pati atsirasti, ir niekas negali pasiskelbti tokia. Ji negali būti sudaryta ar suorganizuota atskirų grupių ar net dabar praktikuojama parlamentų rinkimo sistema išrinkta. Yra reikalingas galimai aktyvesnis bendruomenės įsijungimas ir didesnis jos pritarimas bei sutarimas.

I tautinės bendruomenės atstovybė-vadovybė turi ateiti visuomenės atstovai iš visų jos sluoksnių, gyvenimo sričių ir grupių. Tai įmanoma pasiekti tikslai per koordinuotą visų organizacijų atstovavimą. Atstovybė-vadovybė pati turi būti dinamiška darbų vykdytoja ir pajėgi didžiausią veiklos našą nešti ant savo pečių. Nuoseklesniai veiklai būtina reikalingas aiškus ir sistemingas darbo sričių pasidalinimas bei suderinimas.

Pradedant didesniems kolonijomis yra reikalingos visuomenės, jaunimo, moterų, religinės, kultūros, politinės, švietimo, socialinės, visuomeninio ūkio ir kitos sekcijos. Būtų beviltiška ko nors laukti ir tikėtis iš tų sekcijų, jeigu švietimo sekcijai vadovautų politikierius, o politinei — pedagogas, visuomeninei — gimnazistas, o jaunimo — pensininkas. Sekcijos turi pačios formuotis iš visų atatinamos srities ar paskirties organizacijų išrinktų atstovų. Tik organizacijų atstovų tarybos geriausiai gali sekcijoms atstovauti ir jų veikimui vadovauti. Sekcijų tarybos sudarytų didesnių apylinkių tarybas, o tos savo ruožtu apygardų, kraštų ir pagaliau pasaulio. Šitokioje atstovybės-vadovybės sąrangoje susitelktų visų gyvenimo sričių stipriausios pajėgos ir būtų išlaikytas per visų tarybų gradaciją neautrūkstantis ryšys. Organizacijos, duodamos savo atstovams direktyvas, išreikštų daugumos valią, kuri būtų atstovybės-vadovybės veiklos gairėmis, ir pajėgumo šaltinis. Tik tokiu būdu atstovybės-vadovybės veikloje plaktų visos bendruomenės tautinio gyvenimo pulsas.

Abejingi šitokio persitvarkymo naudingumu turėtų nuoširdžiau įsijausti į visuomenės daugumos troškimus, kurie yra persunkti meile savam kraštui ir visam tam, kas lietuviška. Skeptiškai nusiteikę kai kurių organizacijų atžvilgiu turėtų objektyvesniu žvilgsniu žvelgti į jų veikimą ir tik tuomet jie rastų jose dar daug gražių norų, kilnių idėjų, sveikos iniciatyvos ir neišsemiamos energijos. Turėtume pripažinti, kad mūsų tautinis gyvenimas reiškiasi tik atskirų organizacijų veikime, bet ne bendroje veikloje. Nekoordinuotas ir nesuderintas organizacijų veikimas neabejotinai silpnėja, o kartu su juo ir tautinio gyvenimo pulsas. Šita tikrovė turėtų kelti didesnį susirūpinimą kiekvienam lietuviui, o ypač lauktina tautinės atsakomybės pajutimo iš tų, kurie gali ir turi pakreipti dabartinę veiklą tautinės bendruomenės apjungimo kryptimi. J. Karpis

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS
ŠVENTOS ONOS DRAUGIJA
SAVO DEŠIMTMETIO PROGA,
SPALIO 24 D., ŠEŠTADIENĮ, 7 VAL. VAK.,
VISUS ŠIRDINGAI KVIEČIA Į JUBILIEJINĘ

vakariene

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE

- Bufetas
- Šilta vakariene
- Šokiai
- Loterija

Įėjimas \$3.00

Studentams \$1.50

Lietuvių akademinis sambūris maloniai kviečia visuomenę dalyvauti Vinco Krėvės vardo aštuntosios literatūrinės premijos itekimo

iškilmėse — baliuje,

šeštadienį, spalio 24 d., 7 val. vak., Chateau Champlain viešbutyje.

Premijos itekimas
Vakariene — banketas
"Sacha" orkestras

Įėjimas 12,50 dol. Vieta iš anksto rezervuojama. Pakvietimus platina sambūrio valdybos nariai. Skambinti A. Beniušiai tel. 671-6374